

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра аудиту, державного фінансового контролю та аналізу

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА (ДИПЛОМНА) РОБОТА

на тему: Аудит та аналіз фінансових результатів виробничого підприємства (за матеріалами ПрАТ «Оболоть»)

Здобувача вищої освіти другого
(магістерського) рівня

II курсу, групи ОМА-21-3

спеціальності 071 «Облік і підпис здобувача вищої освіти
оподаткування»; освітня програма
«Державний аудит; судово-
економічна експертиза у фінансових
розслідуваннях»

Орлова Олександра
Дмитровича

Ім'я та прізвище здобувача
вищої освіти

Науковий керівник

Панасюк О.В.

Гарант освітньо-
професійної програми

Лісовий А.В.

Допущено до захисту за рішенням кафедри аудиту, державного фінансового контролю та аналізу протокол від « 25 » 01 2023 № 6/2

Завідувач кафедри

А.В. ЛІСОВИЙ, д.е.н.,
професор

Реєстрація № 12 25.01.23 Кеєєє
(дата) (підпис відповідальної особи)

Результати перевірки до захисту 23.01.23р Дми
(до захисту, на доопрацювання) (дата) (підпис)

Результат захисту 45/41С 08.01.23 Д
(оцінка) (дата) (підпис)

Голова комісії: Д Суворова О.У.
(підпис) (ініціали, ПІБ)

Члени комісії:

Д
(підпис)

Лисовий А.В.
(ініціали, ПІБ)

Дми
(підпис)

Ганасюк О.В.
(ініціали, ПІБ)

С
(підпис)

Рибчук О.Т.
(ініціали, ПІБ)

Бланк оцінювання випускної роботи

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, ПІБ
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КЕРІВНИКОМ ТА РЕЦЕНЗЕНТОМ				
1. Зміст випускної роботи (якість теоретичного матеріалу, його зв'язок з практичним, вміння представляти матеріал в логічній послідовності, наявність висновків та пропозицій)	від 0 до 30	20		<i>[Signature]</i>
2. Дотримання вимог щодо оформлення	від 0 до 10	7		<i>[Signature]</i>
3. Вчасне виконання роботи на всіх етапах у встановлені кафедрою терміни	від 0 до 5	3		<i>[Signature]</i>
4. Рецензент	від 0 до 5	5		<i>[Signature]</i>
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	35		<i>[Signature]</i>
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1. Доповідь	від 0 до 10	10		
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	5		
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	20		
4. Апробація	від 0 до 10	5		
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	40		<i>[Signature]</i>
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100	75		<i>[Signature]</i>

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
75	C	4	08.02.23	<i>[Signature]</i>

Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЕКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	D	
50-59	E	3 (задовільно)
35-49	EX	2 (незадовільно)

ОМА-21-3 Олександр Орлов «Аудит та аналіз фінансових результатів діяльності виробничого підприємства»

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ОБОЛОНЬ».....	6
1.1. Економічна сутність фінансових результатів: історичний та методологічний аспекти	6
1.2. Загальна фінансова характеристика ПрАТ «ОБОЛОНЬ».....	19
2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАТ «ОБОЛОНЬ»	24
2.1. Методика здійснення аналізу фінансових результатів ПрАТ «ОБОЛОНЬ»	24
2.2. Організація та методика проведення аудиту фінансових результатів ПрАТ «ОБОЛОНЬ»	39
3. УДОСКОНАЛЕННЯ АУДИТУ ТА АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАТ «ОБОЛОНЬ»	47
ВИСНОВКИ	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	62
ДОДАТКИ	67

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Ефективне функціонування ринкової системи відносин значною мірою зумовлено використанням ефективних заходів і водночас оперативних методів формування інформації про доходи, витрати та фінансові результати. Виникла необхідність відображення інформації про них в системах обліку, здатних забезпечити їх надходження і використання в потрібний час, необхідний для глибокого і всебічного аналізу масштабів виробництва і реалізації продукції, прибутковості галузей і фінансового стану підприємства. підприємство.

Ефективність діяльності підприємства багато в чому визначає кінцевий фінансовий результат. Фінансові результати роботи характеризуються розміром отриманого прибутку. Вивчення цього показника є важливим для кожного суб'єкта господарювання, оскільки його значення характеризує економічний ефект, отриманий в результаті діяльності. Прибуток є основою економічного розвитку підприємства і має велике значення для аналізу виробничо-фінансової діяльності.

Питання фінансового та податкового обліку та аудиту фінансових результатів повно розкрито в нормативно-правових актах та науковій літературі. Вважаємо за доцільне розглянути особливості проведення аудиту фінансових результатів під час подальших досліджень питань організаційно-методичного забезпечення аудиту фінансових результатів, оскільки його інструментарій дозволяє знаходити нові ефективні способи регулювання доходів і витрат підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у дослідження теоретико-методологічних питань обліку доходів, витрат і фінансових результатів зробили такі вітчизняні та зарубіжні вчені: Ф.Ф. Бутинець, А.Г.Загородній, Г.Л.Вознюк, Н.М.Ткаченко, В.М. Опарін, Л.М., Худолій, С.Л. Лондар, О.В. Савицька Г.В., Тимошенко, Г.Л.Вознюк, А.Д.Мочерний, М.С. Пушкар, М.С. Чебанова, С.С. Василенко, Є.С. Хендріксен, Ю. Шумпетер та ін

Метою кваліфікаційної роботи є теоретичне обґрунтування та розробка пропозицій щодо проведення аудиту фінансових результатів виробничих підприємств для формування ефективної системи бухгалтерського обліку та отримання на її основі інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень.

Відповідно до мети дослідження визначено **наступні завдання**:

- систематизувати теоретико-методологічні аспекти аналізу та аудиту фінансових результатів;
- уточнити класифікацію фінансових результатів з метою визначення фінансового результату в системі здійснення аудиту та побудови управлінської звітності;
- дослідити методику проведення аудиту фінансових результатів;
- розробити положення удосконалення проведення аудиту та аналізу виробничих підприємств та подання управлінської звітності про фінансові результати.

Предметом дослідження економічні відносини, що виникають у процесі аудиту та аналізу фінансових результатів підприємства.

Об'єктом дослідження є порядок проведення аудиту та розкриття у фінансовій звітності інформації про доходи, витрати і фінансові результати виробничих підприємств, зокрема Приватного Акціонерного Товариства «Оболонь» (далі – ПрАТ «Оболонь»).

Теоретико-методологічні основи дослідження. Теоретичною основою дослідження стали праці вітчизняних та зарубіжних учених у галузі теорії та практики бухгалтерського обліку, публікації в періодичних наукових та фахових виданнях. В основу методики роботи покладено застосування загальнонаукових і спеціальних методів (аналізу, синтезу, індукції, дедукції, аналогії, системного підходу, порівняння, групування, деталізації, узагальнення, графічного, балансового, бухгалтерського та інших методів).

Інформаційно-емпіричну базу дослідження склали нормативно-правові акти Міністерства фінансів України, міжнародні стандарти фінансової звітності, матеріали науково-практичних конференцій та періодичних видань,

дані фінансової звітності окремих виробничих підприємств, Інтернет-ресурси.

Структура і зміст роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Робота містить 5 рисунків, 7 таблиць. Загальний обсяг роботи 73 сторінки.

РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ОБОЛОНЬ»

1.1. Економічна сутність фінансових результатів: історичний та методологічний аспекти

Питання результативності та ефективності діяльності суб'єктів господарювання завжди були цікаві різним групам користувачів. Прибуток – це теоретичне поняття, що залежить від правил оцінки [1, с. 10]. Отже, для її обчислення можуть бути використані альтернативні методи та правила оцінки.

Фінансовий результат може розглядатися як зміна капіталу, як зміна коштів (економічне трактування), як різницю між доходами та витратами (традиційний погляд), як приріст чистих активів тощо.

Проведені дослідження довели неоднозначність підходів до формування фінансового результату, важливість цього показника в оцінці ефективності діяльності фірми, його впливом на цінність капіталу та інвестиційну привабливість. Але одночасно з цим були виявлені не чітке використання загальних правил визначення прибутку (збитків) та некоректне їх використання у різних економічних ситуаціях.

Погляди на проблему вибору основного оцінного показника формувалися під впливом розвитку економічних теорій, математичних методів та моделей та пов'язані насамперед з інтересами та цілями користувачів інформації. Оскільки основним джерелом, що забезпечує інформацією більшу частину користувачів, є бухгалтерський облік, то доцільно виявити вплив економічних теорій та інтересів різних груп на формування показників, що характеризують фінансовий результат діяльності суб'єкта господарювання.

Одна з функцій бухгалтерського обліку полягає у формуванні інформації про результати діяльності суб'єкта господарювання. Вже у XIV ст. перед бухгалтерським обліком стояло завдання у визначенні вигоди. Л. Пачолі

зазначав, що мета будь-якого купця полягає в тому, щоб отримати дозволену відповідну вигоду для свого змісту [2], отже, на її визначення і повинен бути спрямований облік.

У розвитку облікової думки виділяють кілька парадигм: уніграфічну, диграфічну та камеральну. Кожна характеризується набором рис, найважливішою з яких є підхід до обчислення фінансового результату.

Для уніграфічної бухгалтерії були властиві простота (подвійний запис не використовується), відсутність результатних рахунків та рахунків капіталу. Важливе місце в обліку займала інвентаризація, тому фінансовий результат міг бути обчислений лише після проведення.

При визначенні фінансового результату вперше було проведено різницю між доходами та витратами від нормальної діяльності, які й становили результат, і не пов'язані з нормальною діяльністю результати, що відносилися прямо на рахунок «Капітал» [3, 4]. Таким чином, перший підхід до визначення фінансового результату пов'язаний із порівнянням доходів та витрат.

На диграфічному етапі розвитку обліку (1300–1850 рр.) виникає потреба у розвитку методології визначення фінансового результату. Спостерігалось злиття різноманітних елементів обліку в єдину систему, окремі підрозділи якої називали рахунками [5, с. 14].

Підтвердженням наявності рахунків обліку були облікові книги Альберті (1302–1329 рр.), Франческо ді Марко Датіні (1335–1410 рр.), Д. Фаролфі (1299–1300 рр.). У деяких із цих книг виділялися рахунки заробітної плати керуючих відділеннями, рахунки витрат.

В італійському товаристві «Франческо дель Бене і компанія», яке займалося виробництвом, оптовою, роздрібною та зовнішньою торгівлею сукном, велася велика кількість бухгалтерських книг (головна, покупок, касова, секретна, витрат, особиста та ін.), кожна з яких відповідала одному рахунку, або ж у ній відображалися дані по кількох схожих рахунках, але на різних сторінках. Так, касова книга відображала на одних сторінках дані щодо рахунку витрат, на інших – дані про прибутки та збитки.

Особливістю цих книг було ведення відокремленого обліку за видами

діяльності, що можна вважати зразком синтетичного та аналітичного обліку. На основі цих книг з'явилася можливість обчислювати фінансовий результат щодо окремих видів діяльності. Дослідження, проведені М.І. Кутером, свідчать, що у 1392–1400 рр. рахунок «Прибутки та збитки» будувався щороку, а зароблений прибуток не приєднувався до капіталу, а вилучався власником [6, с. 79].

Публікація книги Л. Пачолі «Сума арифметики, геометрії, вчення про пропорції та відносини» зробила диграфізм великим інструментом обчислення фінансових результатів. При цьому проведення інвентаризації не потрібно, оскільки прибуток відбивалася за кредитом рахунки, а збиток – за дебетом. Отже, розвиток подвійного запису вплинув на процес розрахунку фінансового результату.

Прибуток почали визначати як різницю між ціною продажу та собівартістю лише проданих товарів, а чи не всіх наявних у купця товарів цього виду. Відкривалися окремі рахунки, на кожен партію товарів і закривалися вони лише після розпродажу товарів. Протиставивши продаж та надходження грошей, оплату та купівлі, бухгалтер міг виявляти дохід (збиток) з кожної товарної операції, тобто з'явилася можливість обчислювати результат за кожною угодою.

Виникнення рахунків витрат майбутнього періоду відноситься до XIII ст. У головній книзі Д. Фаролфі відбито заздалегідь оплачену оренду будинку, яка частинами списувалася на поточні витрати. Таким чином, наступним кроком у вдосконаленні методології обчислення фінансового результату стало співвіднесення доходів та витрат у часі.

У рамках диграфічного обліку можна виділити теорію меркантилістів та теорію економістів А. Сміта та Д. Рікардо. Відповідно до теорії меркантилістів (XVI–XVII ст.), прибуток утворюється у зовнішній торгівлі внаслідок того, що люди перепродають за кордоном товари за ціною, що значно перевищує їхню закупівельну ціну [7, с. 6]. У цьому разі, зовнішню торгівлю можна як вид діяльності.

На противагу теорії меркантилістів теорія А. Сміта та Д. Рікардо

визначала джерелом прибутку виробництво. А. Сміт зазначав, що «Ціна, яку робітники додають до вартості матеріалів, розпадається сама на дві частини, з яких одна йде на оплату їхньої заробітної плати, а інша – на оплату прибутку їх підприємця» [8]. Прибуток представлялася як відрахування підприємця з праці найманих робочих, що можна як економічну додану вартість.

Визначення фінансового результату на основі співвідношення «витрати – випуск» відноситься до XVII ст. Формування цього напрямку породило необхідність виділення окремого рахунку «Інші товари», на якому одночасно відображалися витрати та випуск. У XVII ст. з'явилися рахунки "Виробництво", "Покупки", "Продажі". Л. Флорі (1636) всі рахунки поділив на чотири групи: капітал, номінальні (операційні) рахунки, торгові рахунки (матеріальні) та рахунки розрахунків.

Камеральна облікова парадигма полягає в обліку грошових доходів та витрат. Основним об'єктом у своїй виступають касові операції. Як наслідок, фінансовий результат визначається на основі грошових потоків. Камеральний облік існував паралельно з уніграфічною та диграфічною парадигмами. Облік в організаціях, згідно з камеральною парадигмою, по суті не включав обчислення прибутку та капіталу. І, як наслідок, безглуздо було обчислювати фінансовий результат там, де його немає.

Особливо активно облік як наука набув розвитку в XIX ст. У цей період з'явилися нові напрями: юридичний та економічний. Перше набуло розвитку в італійській школі, його основоположником був Ніколо д'Анастасіо (1803).

На думку представників цього напрямку, метою бухгалтерського обліку була реєстрація прав та зобов'язань власника, тобто контроль за наявністю та рухом капіталу [4, с. 76]. Це було базою у розвиток статичного обліку, заснованої на можливому банкрутстві фірми.

Бухгалтерський баланс зі статичної точки зору розглядався як відбивання реальної ринкової вартості підприємства, яка набуває актуальності в умовах його ліквідації [9, с. 51]. Отже, фінансовий результат може бути визначений як збільшення майна за певний період.

Але, як зазначав В. Рігер, прибуток, що залишається після сплати

податків, складається з експлуатаційного та інфляційного, справжній прибуток визначається лише в результаті припинення діяльності організації, коли повністю завершено всі господарські обороти та бухгалтерія констатує об'єкт – готівку кошти [4].

Основоположником економічного спрямування вважається Д.Л. Кріппа (1838). При цьому мета бухгалтерського обліку сформулювалася як визначення результатів господарської діяльності. Продовжувачами цього курсу стали французи. Жан Густав Курсель-Сенель (1813-1892), який підкреслював важливість обліку для керівників. Леон Сей (1826-1896) приділяв велику увагу собівартості. Ежен П'єр Леоте (1845-1908), Адольф Гільбо (1819-1895) сформували доктрину трьох функцій обліку: рахівничої, соціальної, економічної. Як наслідок економічної теорії з'явилося вчення про динамічний баланс.

Французькі економісти Е.П. Леоте та А. Гільбо спробували побудувати елементарну модель господарської операції: $\text{Виручка від продажу} = \text{Собівартість} \pm \text{Фінансовий результат}$.

Отже, будь-яка операція має три можливі результати: прибуток, збиток або нульовий результат.

Розвиваючи ідеї динамічного балансу, Еге Шмаленбах підкреслював, що фінансовий результат може бути визначений лише за період існування підприємства і багато в чому залежить від обраних методів його визначення.

У сучасних умовах підходи до обчислення фінансового результату розвиваються більш активно, що пов'язано з удосконаленням інформаційних технологій, виходом бізнесу за межі однієї країни, активною диверсифікацією діяльності, мобільністю організаційної структури фірми, зміною стилю та методів управління, можливістю використання інструментарію фінансового та бухгалтерського інжинірингу. Усе це дозволяє виділити такі найпоширеніші варіанти обчислення фінансового результату:

- за даними різних балансів (прогнозних, ліквідаційних, консолідованих та ін.);
- на основі даних виробничої бухгалтерії (маржинальний дохід,

виробничий фінансовий результат та ін.);

- на основі даних рахунка фінансових результатів;
- за аналітичними позиціями (угоди, виробы, замовлення тощо) [10, с. 13].

Виходячи із завдань, які вирішує облікова система, на додаток до традиційної фінансової бухгалтерії в сучасній теорії та практиці виділяють й інші види обліку (управлінський, податковий, стратегічний тощо), що призводить до застосування різних способів обчислення фінансового результату.

Характеризуючи дані тенденції, професор В.І. Ткач запровадив поняття формального плюралізму. «Формальний плюралізм є системою, складеною з двох і більше підсистем, що дозволяє визначити той же результат різними способами, при цьому одночасно використовуються дві і більше оптик» [11, с. 29].

Таким чином, погляди на фінансові результати користувачів можуть бути різні, тому в табл. 1 представлені визначення фінансового результату, що найбільш розрізняються, дані економістами різних країн.

Таблиця 1.1

Визначення фінансового результату економістами різних галузей знань

Автор	Країна	Професія	Визначення
Д. Хікс	Англія	Економіст	Фінансовий результат (прибуток) є приріст протягом звітного періоду капіталу (коштів, вкладених власниками). Відповідно збиток визначається як його зменшення [1].
Й. Шумпетер	Австрія	Економіст, політолог, соціолог	Фінансовий результат є різниця між виручкою та витратами фірми [12].
И. Фішер	США	Економіст	Фінансовий результат є збільшення (зменшення) протягом звітного періоду оцінки активу за рахунок зміни його прибутковості [13].
В. Крекніт	Німеччина	Економіст	Фінансовий результат – це борг господарства стосовно того, хто приймає він ризик, тобто. стосовно того, хто має право на прибуток [14, с. 92].
В. Рігер	Німеччина	Економіст	Фінансовий результат – це різниця між засобами, отриманими за весь час його існування, та засобами, вкладеними в нього на момент відкриття [4, с. 165].

Отримання результату є найважливішою метою будь-якого виду підприємницької діяльності, у зв'язку з чим виділяють різних користувачів, зацікавлених у інформації про фінансові результати. У цьому випадку (табл. 2) виділимо внутрішніх користувачів – керівників вищої ланки та підрозділів, а також власників – та зовнішніх (інвесторів, кредиторів та державу в особі податкових органів).

Дані таблиці 1.2 свідчать, що індикатори оцінки фінансових результатів у цих категорій користувачів є різними.

Керівників підрозділів цікавить маржинальний дохід, який є різницею між виручкою та змінними витратами організації. Прибуток до оподаткування цікавить держава і є різницею між виручкою, собівартістю продажів та операційними витратами. Чистий прибуток – різниця між прибутком до оподаткування та податком на прибуток. Цей показник цікавий кредиторам. Показник прибутку на акцію використовують для оцінки результатів діяльності компанії та порівняння цих результатів через проміжок часу. Цей параметр може бути цікавим керівникам вищої ланки, власникам та інвесторам.

Таблиця 1.2

**Індикатори фінансових результатів, що визначаються
як критерії зовнішніх і внутрішніх користувачів інформації**

Користувачі		Індикатор фінансового результату	Відображення в звітності	Інформаційна система
Внутрішні	Керівники вищої ланки	Прибуток на акцію, дивіденди, зростання капіталу, здатність акумулювати готівкові кошти	Звіт для акціонерів, управлінська звітність	Управлінська
	Керівники підрозділів	Маржинальний дохід	Управлінська звітність	
	Власники (акціонери)	Сукупний дохід: ринкова ціна акцій + доходи (дивіденди)	Звіт для акціонерів	Управлінська, бухгалтерська
Зовнішні	Інвестори	Дивіденди, прибуток на одну акцію	Звіт про рух грошових коштів, МСФЗ	Бухгалтерська
	Кредитори	Чистий прибуток, ліквідність, фінансова стійкість, платоспроможність	Бухгалтерський баланс, звіт про фінансові результати	
	Держава	Оподатковуваний прибуток	Звіт про фінансові результати, податкова декларація	Бухгалтерська, податкова

Таким чином, єдиного поняття фінансових результатів і прибутку нині немає, економісти по-різному розкривають суть даних категорій. Крім того, користувачі інформації про фінансові результати мають різні інтереси.

Показники фінансових результатів характеризують абсолютну ефективність господарювання підприємства. Найважливішими серед них є показники прибутку, що в умовах ринкової економіки становить основу економічного розвитку підприємства.

Зростання прибутку створює фінансову базу для самофінансування, розширеного відтворення, вирішення проблем соціальних та матеріальних потреб трудових колективів. За прибутком визначаються частка доходів засновників та власників, розміри дивідендів та інших доходів. За рахунок прибутку виконується частина зобов'язань підприємства перед бюджетом, банками та іншими підприємствами та організаціями. Показники прибутку необхідні оцінки виробничої та фінансової складової діяльності підприємств. Вони характеризують ступінь його ділової активності та фінансового благополуччя.

Для визначення фінансового результату діяльності підприємства за звітний період необхідно порівняти доходи звітного періоду та витрати, понесені для отримання цих доходів.

Таким чином, фінансовий результат є приріст (або зменшення) вартості власного капіталу організації, що утворився в процесі її підприємницької діяльності за звітний період [15].

Звернемо увагу на деякі терміни, що застосовуються щодо фінансових результатів, для більш детального ознайомлення з поняттями фінансових результатів і порядком їх формування.

Нижченаведені терміни мають таке значення:

Доходи – збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, що ведуть до зростання власного капіталу (крім збільшення капіталу за рахунок внесків власників).

Витрати - зменшення економічних вигод як вибуття активів чи збільшення зобов'язань, які ведуть до зменшення власного капіталу (крім

зменшення капіталу з допомогою його вилучення чи розподілу власниками).

Прибуток - сума, яку доходи перевищують пов'язані з нею витрати.

Збиток - перевищення суми витрат над сумою доходу, щоб одержати якого було здійснено ці витрати.

Загальні правила формування в обліку інформації про доходи встановлені Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 15 "Дохід", затвердженим наказом Мінфіну України від 29.11.1999 р. № 290 [16], яке застосовується підприємствами, організаціями та іншими юридичними особами незалежно від форм власності.

Порядок формування в обліку інформації про витрати визначає Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати", затверджене наказом Мінфіну України від 31.12.1999 р. № 318 [17].

Доходи та витрати включаються до Звіту про фінансові результати (форма № 2) згідно з принципами відповідності доходів та витрат. Це означає, що виникнення дебіторської заборгованості не завжди пов'язано з збільшенням доходів, так, як і виникнення зобов'язань які не завжди пов'язані з витратами.

Наприклад, якщо виникає дебіторська заборгованість учасника підприємства з внесків у статутний капітал, то цьому випадку дохід підприємства не виникає, але коли дебіторська заборгованість виникає за відвантажену продукцію, це призводить до збільшення доходу. Аналогічно, якщо підприємство нараховує дивіденди акціонерам, то цьому випадку витрати не збільшуються, а якщо здійснюються нарахування заробітної плати працівникам та відрахування до соціальних фондів, то це призводить до збільшення витрат.

Таким чином, метою правильного визначення фінансових результатів є надання користувачам повної, неупередженої інформації про доходи, витрати, прибутки та збитки від діяльності підприємства за звітний період. Для визначення фінансового результату діяльності за звітний період необхідно дотримуватись принципів визнання доходів та витрат, а саме - нарахування та відповідність; періодичність.

Принцип нарахування та відповідності доходів та витрат наказує бухгалтеру звертати увагу на два моменти:

1. Доходи та витрати відображаються в обліку та звітності в момент їх виникнення незалежно від часу надходження та сплати грошей. Тобто доходи відображаються у звітності щодо відвантаження товарів (робіт, послуг) незалежно від термінів отримання грошей (або іншої форми оплати за ними) від покупців. А витрати відображаються з оприбуткування товарів (робіт, послуг) незалежно від здійснення оплати за ними постачальникам та підрядникам.

У податковій звітності доходи та витрати відображаються не за принципом нарахування, а за принципом так званої “першої події” – за тим, що відбулося раніше: відвантаження чи оплата. Отже, дані податкової та бухгалтерської звітності відрізнятимуться одна від одної.

2. Як мовилося раніше, для визначення фінансового результату звітного періоду необхідно зіставити доходи звітного періоду із витратами, здійсненими для одержання саме цих доходів. На фінансовий результат діяльності підприємства списуються лише витрати, які були понесені для отримання доходів звітного періоду. Якщо, наприклад, підприємство здійснює витрати, за якими поки що немає доходів, то такі витрати воно має накопичувати на рахунку "Витрати майбутніх періодів", але не допускається списання таких витрат на зменшення балансового прибутку.

Проте чи всі витрати можна безпосередньо пов'язати з певним доходом. Через це застосування принципу нарахування та відповідності ще не означає можливості визнання у Балансі статей, які не відповідають визначенню активів та зобов'язань. Якщо ж підприємство несе витрати, які не можна прямо віднести до тієї чи іншої діяльності підприємства (наприклад, загальногосподарські витрати), такі витрати підлягають розподілу на всі види діяльності підприємства за принципом, визначеним підприємством при обранні облікової політики на початку звітного року. Наприклад, підприємство може розподіляти загальногосподарські витрати пропорційно до витрат на оплату праці основних працівників по кожному з видів

діяльності.

У зв'язку з цим витрати, які не мають безпосереднього зв'язку з певними доходами, слід відображати у Звіті про фінансові результати у тому періоді, коли вони виникли.

Таким чином, принцип нарахування та відповідності доходів та витрат передбачає, що результати операцій та інших подій слід відображати в облікових регістрах та фінансових звітах тоді, коли вони мали місце, а не обов'язково тоді, коли підприємство отримує чи сплачує гроші.

Такий підхід до складання фінансових звітів дає можливість інформувати користувачів не лише про надходження чи оплату коштів у минулому, а й про зобов'язання сплачувати кошти або про їх надходження у майбутньому.

Виходячи з цього принципу доходи слід відображати в обліку та звітності у тому періоді, коли вони були зароблені, а витрати – на основі відповідності їх цим доходам (таблиця 1.3). Принцип нарахування та відповідності доходів та витрат забезпечує визначення фінансового результату звітного періоду зіставленням доходів звітного періоду з витратами, які були понесені для отримання цих доходів.

Таблиця 1.3

Застосування принципу відповідності доходів і витрат

Принцип відповідності доходів і витрат	Витрати визнаються витратами періоду в той момент, коли відбувається визнання доходу, для якого вони були здійснені	Наприклад витрати, понесенні підприємством на вироблення продукції, визнаються витратами періоду в момент визнання виручки від реалізації продукції
	Якщо певні витрати були понесені, але їх неможливо пов'язати з доходом певного періоду, такі витрати визнаються витратами того періоду, в якому вони були здійснені.	Адміністративні витрати, витрати на збут
	Якщо актив забезпечує одержання економічних вигод протягом кількох звітних періодів, то витрати систематично розподіляються між відповідними періодами	Наприклад, витрати на придбання основних засобів визнаються на періодичній основі у вигляді амортизації

Якщо актив забезпечує економічну вигоду протягом кількох звітних періодів, то витрати відображаються у бухгалтерському обліку та звітності на основі систематичного та раціонального їх розподілу (наприклад, у вигляді амортизації) протягом тих звітних періодів, коли надходять відповідні економічні вигоди.

Доходи та витрати, що відповідають критеріям, наведеним вище, відображають у Звіті про фінансові результати з метою визначення чистого прибутку або збитку звітного періоду.

Принцип періодичності передбачає поділ діяльності підприємства на певні періоди часу з метою складання фінансової звітності та те, що у звітності будуть відображені показники саме за цей звітний період. За потреби (наприклад, у Звіті про фінансові результати) у фінансовій звітності можуть довідково відображатись дані за попередній звітний період. Але і в цьому випадку суворо дотримується принцип періодичності: дані, що відображаються, суворо відповідають тому періоду, за який складається звітність.

Незважаючи на те, що діяльність підприємства є безперервною та реальна оцінка бізнесу може бути здійснена лише в момент його ліквідації, принцип періодичності допускає можливість розподілу діяльності підприємства на деякі періоди часу з метою складання фінансової звітності.

Звітним періодом складання фінансової звітності є календарний рік. Проміжна звітність складається щоквартально нарастаючим підсумком початку звітного року.

Перший звітний період новоствореного підприємства може бути меншим за 12 місяців, але не більше 15 місяців.

Звітним періодом підприємства, що ліквідується, є період з початку звітного року до дати прийняття рішення про його ліквідацію. Чим коротший звітний період, тим важче достовірно оцінити фінансовий результат діяльності підприємства, особливо у сезонних галузях.

Доходи, витрати та фінансовий результат діяльності підприємства визначаються нарастаючим підсумком за звітний період (тобто календарний

рік).

У зв'язку з тим, що господарські операції розрізняються за частотою, потенційною рентабельністю, а також прогнозованістю результатів, розкриття компонентів фінансового результату краще дозволяє пояснити, як він був отриманий, і допомагає в прогнозуванні.

1.2. Загальна фінансова характеристика ПрАТ «ОБОЛОНЬ»

Дослідження здійснено на матеріалах приватного акціонерного товариства «Оболонь» (ПрАТ «Оболонь»). Форма власності: не державна. Організаційно- правова форма: приватне акціонерне товариство. Галузева належність: харчова промисловість. Основні види діяльності: за КВЕД: 11.05 – Виробництво пива; 11.07 – Виробництво безалкогольних напоїв; виробництво мінеральних вод та інших вод; 10.32 – Виробництво фруктових і овочевих соків [36].

ПрАТ «Оболонь» має право роздрібної й оптової торгівлі безалкогольними й алкогольними напоями, як на українських, так й закордонних ринках. ПрАТ «Оболонь» являє собою один із найбільших вітчизняних виробників пива, слабоалкогольних, безалкогольних напоїв, а також води. Компанія «Оболонь» являється єдиною вітчизняною пивоварною корпорацією що належить до 40 найбільших світових пивоварних концернів світу. Головною місією функціонування ПрАТ «Оболонь» являється задоволення споживчого попиту натуральними і якісними напоями за доступною ціною. Мета діяльності полягає у виході на нові ринки збуту, підвищення одержаного прибутку і задоволення потреб споживачів у повній мірі. ПрАТ «Оболонь» провадить власну діяльність із 1974 року, розвиваючись на постійній основі, вдосконалюючи і розширюючи власну діяльність, асортимент та якість продукції. Це підтверджують фінансові показники суб'єкта господарювання, в тому числі збільшення чистого прибутку із 219 688 тис. грн. в 2019 році до 338 614 тис. грн. в 2020 році. До того ж відповідність продукції господарюючого суб'єкта міжнародним сертифікатам системи управління якістю ISO 9001:2015, ISO 14001:2015, ISO 45001:2018 й ISO 22000:2018 [37]. Окреслені факти вказують на високий рівень ефективності організації діяльності ПрАТ «Оболонь» і здатність вітчизняного суб'єкта господарювання виробляти продукцію світового рівня. В 2011 році ПрАТ «Оболонь» вийшло на ринок кулерної води із брендом «Аквабаланс», в 2015 році запровадила виробництво сидру, в 2018

році – енергетиків. Безупинно відбувається випуск нових смаків безалкогольних напоїв, удосконалення лінійки флагманських брендів компанії – «hike», «Zibert», «Оболонь» й інших. В 2017 році компанія «Оболонь» змінила форму власності із ПАТ на приватне акціонерне товариство [36]. Необхідно зауважити, що не дивлячись на кризу спричинену Covid-19, обсяги продажів ПРАТ «Оболонь» в 2020 році залишилися на рівні 2019 року через збільшення частки на ринку пива (Україна) і зростання експорту. Операційний прибуток зріс у 2 рази через зниження собівартості при неістотному збільшенні операційних витрат [38]. Повсякчас вагомий для компанії експортний напрямок, суб'єкт господарювання постійно розширює географію нових ринків і залишається експортером напоїв №1 в нашій країні. Організаційна структура управління ПРАТ «Оболонь» об'єднує у собі різні підходи і форми, в той же час основу її складає лінійно-функціональна модель, що базується на щільному сполученні функціональних і лінійних зв'язків між структурними одиницями та забезпечує такий розподіл управлінської праці, за якого лінійні ланки приймають рішення і виконують пряме керівництво об'єктом, а функціональні – координують, консультують, контролюють, планують, інформують тощо. Керівники усіх функціональних ланок (підрозділів, служб) ПРАТ «Оболонь» входять водночас до підсистеми лінійного керівництва та являються лінійними керівниками для підпорядкованих безпосередньо ним працівників; функціональні ланки чинять власний вплив на інші (управлінські, комерційні, виробничо-технічні тощо) не маючи розпорядчих прав, базуючись на функціональних повноваженнях [36].

Основними видами продукції ПРАТ «Оболонь» є безалкогольні напої, солод, мінеральна вода, слабоалкогольні напої, пиво [36]. Суттєвий дохід ПРАТ «Оболонь» забезпечує безпосереднє виробництво пива (57% усього обсягу реалізації продукції), безалкогольних напоїв (34%), мінеральна вода – 7% і слабоалкогольні напої – 2%, сидр – 1% (рис. 1.1).

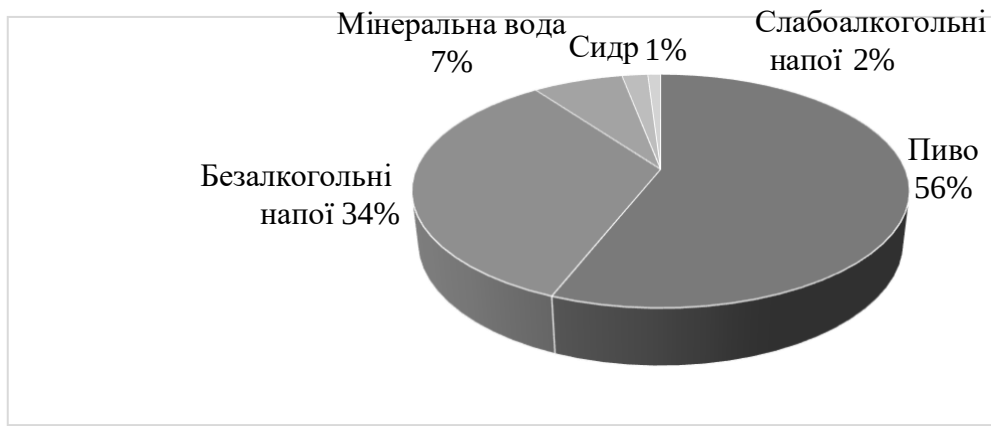

Рис. 1.1 Структура реалізованої продукції 2018-2021 рр

Консолідована фінансова звітність містить фінансову звітність ПрАТ «Оболонь» і дочірніх господарюючих суб'єктів. Корпорація «Оболонь» об'єднує 10 виробничих суб'єктів господарювання по всій нашій країні. В цілому в корпорації працює понад 3 тисячі людей. До складу компанії належать головний завод у столиці України з віддаленими виробництвами в Олександрії і Чемерівцях Хмельницької області, два дочірніх суб'єкти господарювання «Красилівське» (Красилів, Хмельницька обл.) і «Пивоварня Зіберта» (Фастів, Київська обл.), а також господарюючі суб'єкти із корпоративними правами в Чемерівцях, Бершаді, Рокитному, Охтирці і Коломиї [36].

Враховуючи вищезазначене, можна зробити висновок, що підприємство є багатогалузевим, яке спеціалізується на виробництві різних видів напоїв по всій території України а також на експорт.

Для проведення в подальшому вертикального аналізу за даними звіту розрахуємо зміну основних економічних показників ПрАТ «ОБОЛОНЬ» (табл. 1.1).

Таблиця 1.4.

**Основні економічні показники діяльності
ПрАТ «ОБОЛОНЬ» за 2019-2021 рр.**

Показники	2019 р.	2020 р.	2021 р.	Зміни в абсолютних величинах 2021 р. порівняно з:		Темпи зростання (зниження) 2021 р. у % до:	
				2019	2020	2019	2020
1	2	3	4	5	6	7	8
Капітал (станом на кінець періоду)							
Валюта балансу, тис.грн.	5 323 114	5 425 815	5 352 247	29 133	-73 568	+0,5%	-1,37%
Власний капітал, тис.грн.	65 344	65 344	65 344	-	-	-	-
нерозподілений прибуток (непокриті збитки), тис.грн.	(335 156)	(127 739)	(113 255)	221 901	14 484	+196%	+13,1%
Поточні зобов'язання і забезпечення, тис. грн.	2 535 176	2 088 817	2 081 420	-453 756	-7 397	-21,8%	-0,3%
Необоротні активи, тис.грн.	4 299 505	4 057 998	3 862 176	-437 329	-195 822	-11,3%	-5%
Нематер. активи, тис.грн.	4 821	3 634	3 021	-1 800	-614	-59,5%	-20,2%
Основні засоби, тис. грн.	4 167 692	3 974 114	3 741 276	-426 416	-232 838	-11,3%	-6,2%
Оборотні активи, тис. грн.	1 023 609	1 367 817	1 490 071	466 462	122 254	+31,1%	+8,2%
у тому числі запаси, тис.грн.	645 202	914 584	908 432	263 230	-6 152	+28,9%	-0,6%
Економічні показники							
Чистий дохід від реалізації товарів тис. грн.	5 276 795	5 464 827	5 909 426	632 631	444 599	+10,7%	+7,5%
Собівартість проданої продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	(4 215 809)	(4 136 008)	(4 915 830)	+700 021	+779 822	+14,3%	+15,8%
Валовий прибуток, тис. грн.	1 060 986	1 328 819	993 596	-67 390	-335 223	-6,7%	-33,7%
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток), тис. грн.	290 151	76 798	(111 966)	-402 117	-188 764	-359%	-168,5%

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ПрАТ «ОБОЛОНЬ» (додатки А, Б, В, Г)

З даних наведених у таблиця 1.4 видно, що сама валюта балансу ПрАТ «ОБОЛОНЬ» зменшилась на 1,37% порівняно з 2020 роком. Основною причиною, виходячи з даних таблиці, є зменшення кількості необоротних активів на 195 822 тис грн.

Порівняння темпів зростання оборотних й необоротних активів ПрАТ «ОБОЛОНЬ» дає підстави зробити висновок, що на підприємстві у 2021 році найбільша частка коштів вкладалася в необоротні активи. Така ситуація оцінюється негативно.

Щодо економічних показників, то видно, що протягом 2019-2021 рр. дохід від реалізації ПрАТ «ОБОЛОНЬ» збільшувався з кожним роком. Це явище є позитивним, тому що це свідчить про збільшення обсягів виробництва та реалізації.

Проте, порівнюючи темпи зростання собівартості та доходу від реалізації свідчать про негативну тенденцію, тобто собівартість перевищує темпи зростання доходу (на 3,6% у 2021 році порівняно з 2021, та на 8,3% з 2020 р.). Це свідчить про зростання витрат на виробництво товарів та надання послуг, що також є негативним явищем та свідчить про серйозні проблеми у господарській діяльності ПрАТ «ОБОЛОНЬ».

Переважання темпів зростання собівартості над темпани зростання доходу від реалізації суттєво вплинули на формування чистого фінансового результату. Якщо подивитися тенденцію, то порівняно з 2019 роком фінансовий результат к 2021 році зменшився на 359% , та на 168,5% порівняно з 2020 роком.

Зменшення на 21,8% та 0,3% у 2021 році порівняно з 2019 та 2020 роками відповідно поточних забезпечень та зобов'язань, визвано як зменшення суми короткострокових кредитів банків, так і кредиторської заборгованості, що ж позитивним явищем.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАТ «ОБОЛОНЬ»

2.1. Методика здійснення аналізу фінансових результатів ПрАТ «ОБОЛОНЬ»

У сучасних умовах господарювання найбільший інтерес користувачів звітності підприємства проявляється до інформації, що визначає показники фінансових результатів.

Аналіз фінансових результатів має велике значення для покращення діяльності підприємства, оскільки дозволяє реалізовувати такі завдання:

- здійснювати регулярний контроль за виконанням планів реалізації продукції та отримання прибутку;
- визначати вплив об'єктивних та суб'єктивних факторів на фінансові результати;
- виявляти резерви збільшення розміру прибутку та рентабельності;
- оцінювати роботу суб'єкта господарювання щодо використання можливостей збільшення прибутку та рентабельності;
- розробляти заходи щодо використання виявлених резервів.

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) містить інформацію про діяльність підприємства за певний період, що дозволяє розрахувати його рентабельність. Це є необхідним для оцінки потенційних змін у складі економічних ресурсів та прогнозування здатності підприємства генерувати грошові потоки від тієї ресурсної бази, що є в наявності. Також цей звіт дає змогу формувати судження про ефективність, з якою підприємство може використовувати додаткові ресурси [25]. Оскільки звіт повинен бути легким для розуміння, а результати від усіх операцій мають бути розкриті, то він повинен забезпечити зрозумілу, доречну, достовірну та порівнянну інформацію. Загальні правила заповнення звіту визначені в Методичних рекомендаціях щодо заповнення форм фінансової звітності [26].

Звіт про фінансові результати, як правило, хронологічно складається після Балансу (Звіту про фінансовий стан) та має узгоджуватися з ним за

показниками результатів діяльності. Для перевірки відповідності цих звітних форм застосовують формулу 1 [27]:

$$\text{Чфр} = \text{НПк} - \text{НПн} \pm \text{КП} + \text{РП}, \quad (2.1)$$

де Чфр – чистий фінансовий результат (прибуток (збиток));

НПк, НПн – нерозподілені прибутки (непокриті збитки) відповідно на кінець і початок звітного періоду;

КП – коригування нерозподіленого прибутку внаслідок виправлення помилок минулих звітних періодів, зміни облікової політики, інших змін;

РП – розподіл прибутку внаслідок виплати дивідендів, здійснення відрахувань до резервного капіталу, спрямування прибутку до статутного капіталу.

В узагальненому вигляді розширений перелік показників фінансових результатів, що може бути визначений за даними фінансової звітності з огляду інтересів зацікавлених сторін, наведено у таблиці 2.1.

Нові вимоги до складання Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» забезпечили наближення складу цього звіту до складу Звіту про прибуток чи збиток та інший сукупний дохід, що регламентований МСБО 1 «Подання фінансової звітності» [28].

У Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід) розкривається облікова інформація за всіма статтями доходів і витрат, що групуються за їх характером. До складу іншого сукупного доходу входять статті доходів і витрат, що не визнаються у складі прибутку або збитку, а саме: результати переоцінки основних засобів і нематеріальних активів, накопиу чені курсові різниці від перерахунку фінансової звітності господарської одиниці за межами України, результати переоцінки фінансових активів, призначених для продажу, частка іншого сукупного доходу асоційованого (спільного) підприємства, інші сукупні доходи [29].

Таблиця 2.1

Показники Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) з урахуванням послідовності формування та інтересів зацікавлених сторін

Фінансовий результат	Методика розрахунку	Умовні позначення	Група зацікавлених сторін
Валовий (прибуток/збиток) (ВП(З))	$ВП(З) = ЧД - С$	ЧД – чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) С – собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	менеджери, кредитори, працівники підприємства
Фінансовий результат від реалізації (ФРр)	$ФРр = ВП(З) - Ва - ВЗ$	Ва – адміністративні витрати ВЗ – витрати на збут	менеджери, кредитори
Фінансовий результат від іншої операційної діяльності (ФРі.оп.)	$ФРі.оп. = Ді.оп. - Ві.оп.$	Ді.оп. – інші операційні доходи Ві.оп. – інші операційні витрати	менеджери підприємства
Фінансовий результат від операційної діяльності (прибуток/збиток) (ФРоп)	$ФРоп = ВП(З) + Ді.оп. - Ва - ВЗ - Ві.оп.$	-//-	менеджери підприємства, кредитори
Фінансовий результат від інвестиційної діяльності (ФРінв.)	$ФРінв. = Дінв. - Вінв.$	Дінв. – доходи від інвестиційної діяльності Вінв. – витрати від інвестиційної діяльності	менеджери, власники підприємства
Фінансовий результат від фінансової діяльності (ФРф.)	$ФРф. = Дф. - Вф.$	Дф. – доходи від фінансової діяльності Вф. – витрати від фінансової діяльності	менеджери, власники підприємства
Фінансовий результат до оподаткування (ФРоп)	$ФРоп = ФРоп. + ФРінв. + ФРф.$	-//-	менеджери, власники підприємства
Чистий фінансовий результат (прибуток/збиток) (ЧФР)	$ЧФР = ФРзвн. ч. \pm В(Д)пп \pm П(З) пд/оп$	$В(Д)пп$ – витрати(дохід) із податку на прибуток $П(З)пд./оп$ – прибуток (збиток) від припинення діяльності після оподаткування	менеджери, працівники, власники підприємства
Капіталізований прибуток (Пк)	$Пк = ЧФР - ДВ$	ДВ – дивідендні виплати	менеджери, власники, акціонери, інвестори

Сукупний дохід (СД)	$СД = ЧФР + ІС$ Доп	ІС Доп – інший сукупний дохід після оподаткування	менеджери, працівники, власники підприємств
---------------------	------------------------	---	--

Джерело: [30]

Мета аналізу фінансових результатів діяльності підприємства за даними фінансової звітності полягає у забезпеченні користувачів інформації фінансової звітності даними для прийняття управлінських рішень на основі оцінки показників прибутку і рентабельності, насамперед стосовно доцільності потенційної або подальшої участі у капіталі підприємства та надійності підприємства як бізнес-партнера. Саме аналіз дозволяє виявити причини збитковості, встановити резерви зростання прибутку, визначити рівень податкового навантаження, дозволяє оцінити інвестиційну та контрагентську привабливість підприємства на основі розрахованих ключових параметрів, які об'єктивно і точно відображають ефективність його діяльності.

Першочергове завдання аналізу фінансових результатів діяльності підприємства полягає в оцінці доходів, витрат, прибутку, збитку, іншого сукупного доходу, сукупного доходу за даними Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) методами вертикального й горизонтального аналізу.

Погоджуємося із думкою авторів [31], які вважають, що перелік традиційних об'єктів аналізу, представлений абсолютними показниками доходів, витрат, прибутку, збитку, потребує розширення з урахуванням змістовного оновлення Звіту про фінансові результати шляхом включення до переліку показників іншого сукупного доходу та сукупного доходу.

Інший сукупний дохід, згідно НП(С)БО 1 [32], – доходи і витрати, які не включені до фінансових результатів підприємства. До них віднесені: дооцінка (уцінка) необоротних активів; дооцінка (уцінка) фінансових інструментів; накопичені курсові різниці (які виникають за фінансовими інвестиціями у господарські одиниці за межами України); частка іншого сукупного доходу асоційованих і спільних підприємств; інший сукупний дохід. Причому

виникають питання щодо останнього складника (інших елементів сукупного доходу, які не увійшли у наведений перелік). Ні в НП(С)БО 1, ні у Методичних рекомендаціях щодо заповнення форм фінансової звітності [33] жодних пояснень стосовно цієї статті не наведено. Користуючись визначенням інших сукупних доходів та Інструкцією про застосування Плану рахунків [34], Я.В. Шеверя та О.В. Ганусич окреслюють такий їх перелік [35]:

- вартість безоплатно отриманих необоротних активів;
- капітал у сумі вартості необоротних активів, отриманих за договором оренди цілісних майнових комплексів, з наступним коригуванням під час вибуття такого капіталу.

Отже, формула для визначення сукупного доходу (СД) має вигляд:

$$СД = ЧФР + ІСД, \quad (2)$$

де ЧФР – чистий фінансовий результат,

ІСД – інший сукупний дохід після оподаткування.

За статтями Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) підприємства можна визначити показник податкового навантаження з податку на прибуток як відношення податку на прибуток до доходу підприємства.

Звіт про фінансові результати забезпечує можливість визначення податкового навантаження з податку на прибуток залежно від цілей аналізу: шляхом визначення частки витрат (доходів) з податку на прибуток у чистому доході від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), або у фінансовому результаті; або шляхом визначення частки сумарного обсягу витрат (доходів) з податку на прибуток разом з податком на прибуток, пов'язаним з іншим сукупним доходом, у чистому доході від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), або у сукупному доході підприємства.

Інформація щодо рівня податкового навантаження з податку на прибуток важлива для планування шляхів оптимізації оподаткування, тобто вироблення організаційних заходів у межах чинного законодавства, спрямованих на збільшення грошових потоків підприємства за рахунок мінімізації податкових платежів, за умови недопущення штрафних санкцій. Аналіз за даними Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) дозволяє надати

користувачеві інформацію щодо сукупного впливу доходів і витрат підприємства на суму валового прибутку (збитку), розрахованого на підставі визначення динаміки основних елементів валового доходу.

Досягнення поставленої мети підприємством у заданий термін завершує виток розвитку організації та водночас створює необхідність планування наступного етапу життєдіяльності. Досягаючи високих фінансових результатів, організація тим самим закріплює за собою право бути присутнім на ринку, підвищує інвестиційну привабливість та зміцнює зв'язки із зовнішніми суб'єктами господарських відносин. У цьому полягає необхідність та доцільність дослідження економічного змісту фінансових результатів, постановка завдань та визначення методів та основних напрямів проведення дослідження фінансових підсумків діяльності підприємства.

Досягнення підприємством запланованого фінансового результату діяльності означає, що напрямок розвитку керівництвом визначено правильно і продукція організації зайняла своє місце над ринком. Кінцевим результатом прояви активності організації над ринком товарів та послуг за минулий період є прибуток, тобто кошти, які залишаються у користуванні організацією після відрахування з суми доходів всі понесені виробництва та реалізацію продукції витрати, суму погашення кредитних зобов'язань і виплати дивідендів інвесторам. Прибуток, що залишився в розпорядженні підприємства, можна вкласти в подальший розвиток організації.

На такому своєрідному роздоріжжі організації необхідно провести аналіз своїх фінансових результатів, щоб отримати вичерпну інформацію про свій поточний стан, виправити виявлені недоліки та визначити обсяг ресурсів, на який варто розраховувати під час планування подальшої діяльності підприємства.

Вертикальний аналіз доходів, витрат і фінансових результатів досліджуваного підприємства показав, що за звітний період чистий дохід від реалізації послуг збільшився на 7,5 % порівняно з попереднім 2020 роком, та на 10,7% порівняно з 2019 роком, що спричинило також збільшення собівартості проданої продукції на 15,8% та 14,3% відповідно (рис 2.1, рис

2.2). Тобто ми робимо висновок, що підприємство у 2021 році порівняно з 2020, зазнало збитків у 3,5 разів більше.

Рис. 2.1 Динаміка доходу від реалізації 2019-2021 рр.

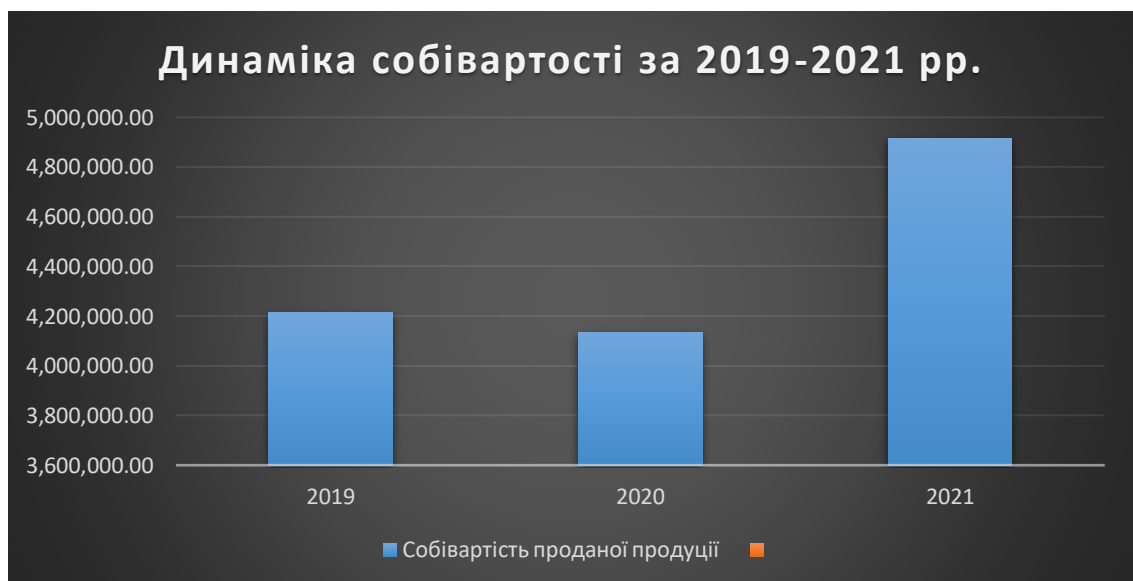

Рис. 2.2 Динаміка собівартості 2019-2021 рр

Не дивлячись на те, що хоч і виручка збільшилась у 2021 році порівняно з попередніми роками, чистий фінансовий результат у 2021 році зменшився. Це відбулося в основному за рахунок того, що темп росту собівартості реалізованої продукції перевищив темп росту виручки від реалізації на 8,3% порівняно з 2020 роком та на 3,6% у 2019 році відповідно, що свідчить про погіршення показників виробництва на підприємстві (рис. 2.3).

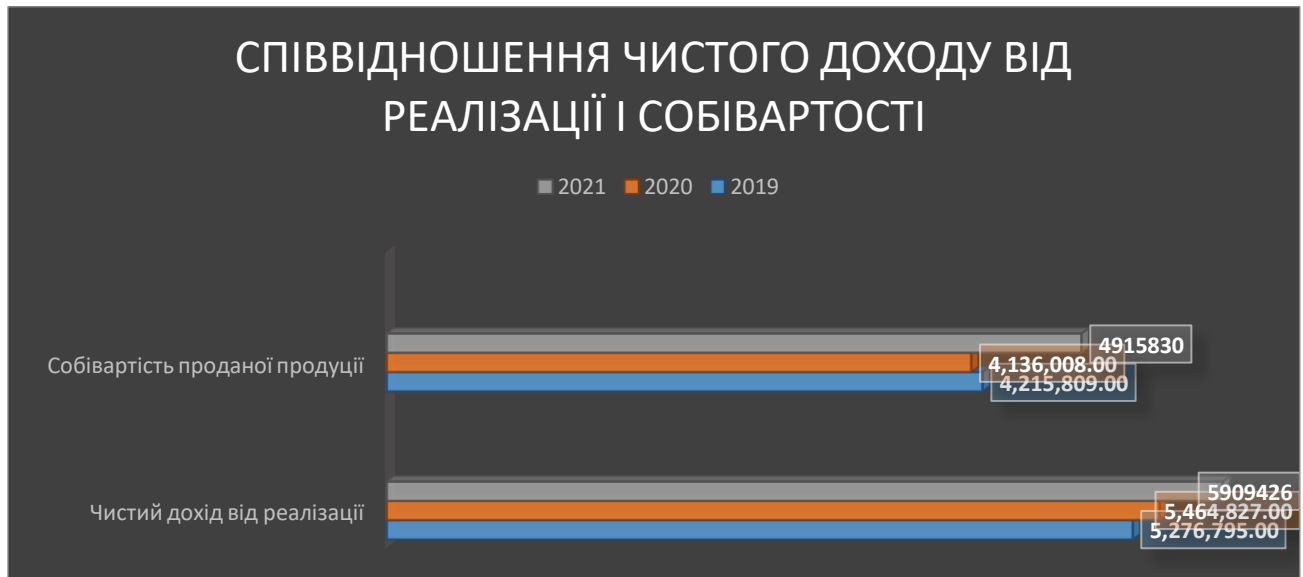

Рис. 2.3 Співвідношення чистого доходу від реалізації і собівартості 2019-2021 рр

Не дивлячись на те, що щороку відбувається збільшення об'єму реалізованої продукції, так само і спостерігається збільшення собівартості, витрат на збут та адміністративних витрат, що негативно впливає на прибуток і рентабельність підприємства.

Тому, ПрАТ «ОБОЛОНЬ» потрібно розробити заходи щодо зниження собівартості і збільшення рентабельності продажів та виробництва продукції.

В результаті проведеного аналізу фінансових результатів діяльності підприємства ПрАТ «ОБОЛОНЬ» були виявлені наступні проблеми:

1. Збільшення собівартості.
2. Збільшення витрат на збут.
3. Темп росту собівартості перевищує темп росту доходу від реалізації.
4. Зниження показників рентабельності.

ПрАТ «ОБОЛОНЬ» отримує від операційної діяльності прибуток, при цьому простежується позитивна тенденція до його зростання та отримання чистого прибутку як у звітному році так і в попередньому році. Слід зауважити, що за аналізований період на досліджуваному підприємстві статті сукупного доходу повністю сформовані за рахунок чистого прибутку.

Отже, прибуток (збиток) – це умовний розрахунковий показник, а не реальні грошові кошти, які можна використовувати в операціях купівлі-

продажу. Прибуток може відрізнятись від реальної величини грошових коштів на величину непогашеної дебіторської заборгованості, кредитів, амортизаційних нарахувань тощо. У результаті у фінансовій звітності може бути завищений обсяг прибутку і, відповідно, оцінка рентабельності буде недостовірною, адже підприємство при цьому відчуватиме нестачу грошових коштів. І навпаки, обсяг прибутку може бути незначним, а фінансовий стан – абсолютно стійким. Тому аналіз прибутку підприємства доцільно проводити у взаємозв'язку з аналітичною оцінкою грошових потоків підприємства.

Для прийняття обґрунтованих управлінських рішень керівництво підприємства потребує більш детальної інформації про фінансові результати його діяльності за певний аналітичний період. Тому цілком погоджуємось із пропозицією Я.В. Шевері та О.В. Ганусич про те, що для покращення аналітичних можливостей Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) на підприємствах необхідно здійснювати розмежування фінансового результату від операційної діяльності на фінансовий результат від основної діяльності та фінансовий результат від іншої операційної діяльності та здійснювати їх відокремлений облік [39].

Суб'єкти господарювання, які зацікавлені у віддачі від використання ресурсів і вкладеного капіталу, аналізують не лише абсолютну ефективність діяльності підприємства, а й відносну. Для цього співвідносять отриманий ефект із понесеними витратами, тобто розраховують показники рентабельності. Залежно від того, що є базовим показником для розрахунку, тобто з чим порівнюють вибраний показник фінансового результату діяльності, Т. Стаднюк виділяє три групи показників рентабельності [40]:

1. Рентабельність активів (показує ефективність використання майна підприємства – економічна рентабельність) і капіталу (засвідчує ефективність управління капіталом підприємства – фінансова рентабельність). Ці коефіцієнти обчислюють за допомогою співвідношення величини прибутку до середньорічної величини майна чи власного капіталу. Потрібно зауважити, що з появою Розділу II «Сукупний дохід» Форми № 2 доречно під час розрахунку

вищезазначених коефіцієнтів у знаменнику використовувати не чистий фінансовий результат (р. 2350), а сукупний дохід (р. 2465).

2. Рентабельність продажів (визначає ефективність продажу продукції з погляду отриманого прибутку – валового, операційного або чистого). Зазначені показники розраховують за допомогою зіставлення відповідного показника прибутку (р. 2090; р. 2190; р. 2350) до чистого доходу від реалізації прибутку (р. 2000).
3. Третя група показників рентабельності формується аналогічно першій і другій, однак замість прибутку у розрахунок береться чистий приплив грошових коштів [41].

У західній обліково-аналітичній практиці досить широко застосовують цю методику. Доцільно впроваджувати цю методику й у вітчизняну практику, адже реальні можливості будь-якого підприємства у підсумку визначаються не фінансовим результатом, а здатністю генерувати грошові потоки. Використання непрямого методу розрахунку потоку грошових коштів у результаті операційної діяльності дасть змогу уточнити різницю між фінансовим результатом діяльності у вигляді прибутку (збитку) та реальними грошовими коштами. Показники рентабельності дозволяють оцінювати результати вкладених ресурсів. У сучасній практиці виокремлюють такі основні групи показників рентабельності: рентабельність підприємства, рентабельність продукції, рентабельність активів (капіталу) підприємства.

Нині одним із важливих моментів функціонування будь-якої організації є планування своєї діяльності. А будь-яке планування неможливе без факторного аналізу результатів діяльності. Тому факторний аналіз фінансових результатів організації набуває все більшої значущості та актуальності в сучасній економіці. Оскільки грамотний та своєчасний аналіз фінансових результатів дозволяє підвищити обґрунтованість планування, а також дати оцінку достовірності обліку та оперативності контролю та як наслідок забезпечить ефективність та безперебійність роботи організації.

Факторний аналіз – унікальний інструмент, що дозволяє визначити фінансовий результат зовнішніх та внутрішніх факторів. Основна особливість

даного методу – встановлення кількісного ступеня впливу кожного з факторів. Фактично за допомогою факторного аналізу відбувається дроблення результативних показників на складові і навпаки, при зворотному методі - окремі елементи навпаки з'єднуються в загальний фінансовий результат. Факторний аналіз є сучасним адаптивним методом, який може бути використаний на будь-якому етапі фінансового аналізу.

Методика факторного аналізу є комплексну роботу з вивчення та вимірювання факторів на величину результату. Саме тому в процесі враховуються як зовнішні (соціально-економічні умови розвитку підприємницької діяльності, природно-кліматичні та законодавчі умови, рівень витрат на ресурси, інфраструктура тощо) та внутрішні (склад, якість продукції, організація праці та управління, розмір витрат, структура собівартості) фактори. (Див. рис. 2.4).

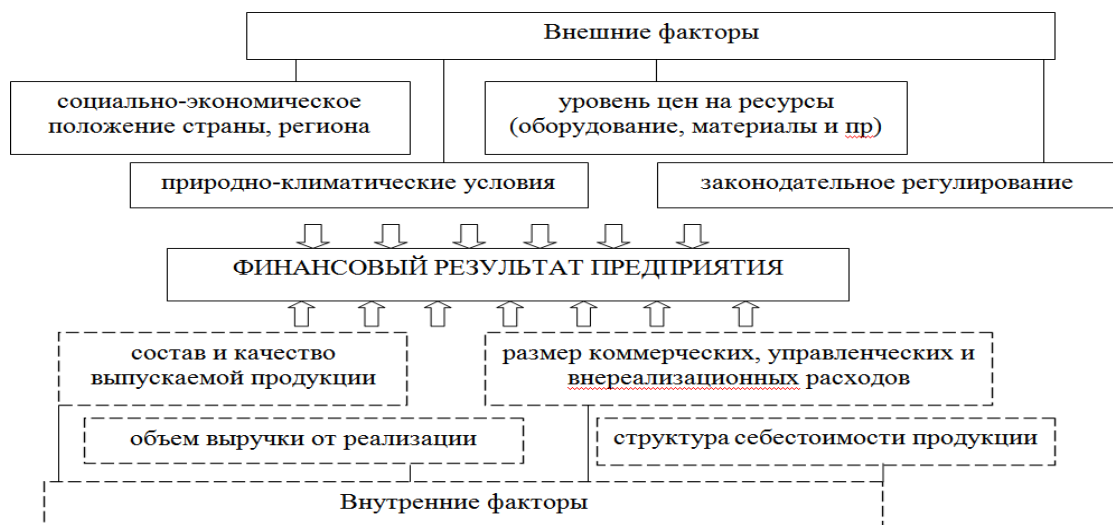

Рис. 2.4. Вплив зовнішніх та внутрішніх факторів на результат підприємства [42]

Факторний аналіз, з урахуванням усіх умов та впливів, складається з наступних етапів [43, с 68]:

1. Відбір факторів, їх класифікація та систематизація. Цей етап ґрунтується на особливостях підприємницької діяльності, формі, основних завданнях та масштабах.

2. Моделювання взаємозв'язків між результативними та факторними показниками. У разі визначаються умови, що впливають кількісний результат

діяльності: прибуток, рентабельність, витрати, результативність тощо.

3. Розрахунок впливу чинників. Тут проводиться оцінка ролі кожного фактора в розрізі величини результативного показника.

4. Практичне використання факторної моделі (підрахунок резервів приросту результативного показника).

Джерелом факторного аналізу є бухгалтерська фінансова звітність. Основними формами є форма 1 та 2 бухгалтерського балансу. Найчастіше саме на основі звіту про прибутки та збитки виділяються напрямки діяльності підприємства, ведеться облік собівартості, витрати на збут та адміністративні, позареалізаційні, оперативні витрати. До уваги беруться відомості планових показників, які зазвичай затверджуються на квартал, півріччя, рік чи планові показники стратегічного плану. Планові показники є цільовим орієнтиром факторної методики [44, с 121-122].

Метою факторного аналізу є визначення взаємозв'язків між змінними, і навіть скорочення кількості змінних аналізу. Для виявлення значних чинників застосовується спосіб основних компонентів. Так, проведення факторного аналізу фінансових результатів використовуються ключові показники. формують фінансовий результат: прибуток, рівень витрат (включаючи собівартість). Факторний аналіз буде ефективним, якщо під час виконання його методики буде виражено прагнення обмежитись найбільш інформативними компонентами. По-перше, це спрощує інтерпретацію результатів, а по-друге, значно підвищує результативність аналізу.

Факторний аналіз має багато різновидів [45, с 214-220]:

- детермінований. Даний вид полягає у добутку приватного або алгебраїчної суми факторів;
- стохастичний чи кореляційний. Даний вид є зв'язком між результативним і факторними показниками. Носить характер імовірнісного аналізу;
- прямий чи дедуктивний, відповідно носить характер від загального до приватного;
- зворотний або індуктивний, методика зворотна дедуктивному: від

часткового до загального;

- одноступінчастий, або багатоступінчастий;
- статистичний чи динамічний: в основі облік динаміки показників та розрахунку ступенів залежності темпів до факторів;
- ретроспективний чи перспективний.

Ключовою особливістю факторного аналізу, варто повторитися, є його висока адаптивність: у підприємства будь-якої форми та специфіки, що має на меті підвищення економічного результату завжди є фактори, що визначають ефективність діяльності [46]. Нижче наведено приклад факторного аналізу. Основними чинниками фінансових результатів виступатимуть показники виручки, собівартості та прибутку. Як індикативні критерії виступатимуть показники за базисний, звітний період (таблиця 2.2).

Таблиця 2.2.

Фактори, що впливають на прибуток від реалізації товарів та послуг

Критерій	За 2020 рік	Фактичний за цінами та собівартістю 2020 р.	Фактичний за 2021р.
Чистий дохід від реалізації товарів та послуг	5 464 827	5 501 120	5 909 426
Собівартість	4 136 008	4 171 544	4 915 830
Валовий прибуток	1 328 819	1 329 576	993 596

Для прикладу, проведемо факторний аналіз на прикладі 2021-2020 роках.

Розрахунок прибутку, з урахуванням усіх факторів, проводиться наступним чином.

Загальна зміна прибутку в результаті сукупного впливу всіх факторів обчислюється за формулою [46]:

$$\Delta\Pi = \Pi_1 - \Pi_0 \quad (2.3)$$

де Π_1 - прибуток звітного року; Π_0 - прибуток базового року.

Ключове завдання цієї методики - оцінити вплив кожного з перерахованих факторів. Так, оцінка зміни цін відбивається внаслідок зіставлення виручки від фактичної реалізації товарів у поточних цінах з виручкою від фактичної реалізації.

$$\Delta\Pi = 5\,909\,426 - 5\,464\,827 = +444\,599 \text{ грн.}$$

Це свідчить про зростання цін, тарифів на реалізовану продукцію, внаслідок якої торгова компанія отримала додатково 444 599 тис. грн прибутку у 2021 році порівняно з 2020 роком та 632 631 тис. грн порівняно з 2019 (див. табл 1.4.).

З іншого боку, важливо оцінити вплив на зміну собівартості. У цьому випадку зіставляються фактичні витрати на реалізовану продукцію та умовні витрати на ту саму продукцію, але минулого періоду.

$$\Delta\Pi = 4\,915\,830 - 4\,136\,008 = +779\,822 \text{ грн}$$

У цьому випадку показник приросту свідчить про збільшення собівартості, що призвело до зниження валового прибутку у 2021 р.

Для визначення впливу такого фактора, як зміна обсягу реалізації продукції та послуг обчислити індекс фізичного обсягу реалізації (L) [46]:

$$Lq = (\sum q_1 p_0) / (\sum q_0 p_0) \quad (2.4)$$

Застосовуючи формулу наприклад таблиці 1 отримано:

$$Lq = 5\,501\,120 / 5\,464\,827 = 1,006 \text{ чи } 100,6\% \text{ прибутку.}$$

У цьому випадку це свідчить про незначне зростання реалізованої продукції (на 0,6%). Отже, прибуток за рахунок даного фактора збільшився в тій же пропорції. Розрахунок може бути здійснений за формулою [46]:

$$\Delta\Pi q = \Pi_0 * (Lq - 1) \quad (2.5)$$

Застосовуючи приклад, отримаємо:

$$\Delta\Pi q = 1\,328\,819 * 1,006 = 1\,336\,791,91 \text{ тис. грн.}$$

Визначаючи вплив зміни структури реалізованої продукції і на зміну прибутку, слід міркувати так. При збереженні асортименту реалізованої продукції та послуг на рівні попереднього періоду у кожній тисячі гривень реалізації має утримуватися 0,24 тис. грн. ($1\,328\,819 / 5\,464\,827$) прибутку; при фактичному асортименті це співвідношення становило 0,241 тис. грн., ($1\,329\,576 / 5\,501\,120$) тобто на 0,01 тис. грн. більше. Виходячи з фактичного обсягу реалізації в цінах 2020р, виходить наступний вплив зміни асортименту на суму прибутку, або $(0,241 - 0,24) * 5\,501\,120 = 55\,011,2$ тис грн.

Як бачимо, зміну прибутку (збитку) від продажу продукції безпосередній

вплив мають обсяг реалізації продукції, структура проданої продукції, рівень середньо реалізаційних цін і собівартість одиниці виробленої продукції.

На проведеному прикладі можна зробити наступний висновок:

- по-перше, зміна відпускних цін становила + 444 599 грн;
- по-друге, собівартість зросла на 779 822 тис грн, що спричинило зниження прибутку;
- по-третє, зважаючи на зростання собівартості, оборот підприємства у звітному році зменшився, що спричинило зменшення прибутку на 335 223 тис грн.

Однак, варто зазначити, що не всі відомості звітності можуть нести достовірну інформацію. Багато факторів впливу не відображаються в бухгалтерській звітності, через що аналітиками повинні враховуватися вторинні джерела багатьох змін, а саме [47, с 44-45]:

1. зміни рівня фактично діючих відпускних цін;
2. зміна фактичної собівартості;
3. зростання чи зменшення темпу як наслідок обсягу товарів та послуг;
4. зміна структури реалізованих товарів та послуг та ін.

Таким чином, факторний аналіз є методикою комплексного і системного вивчення впливу факторів на величину фінансового результату. З урахуванням його множинних форм, методика не можна здійснити без основних умов: наявність виключно кількісних ознак; Суто ознак має бути в кілька разів більше числа змінних, однорідна вибірка, симетричний розподіл змінних, і сам процес аналізу здійснюється за змінами, що корелюють. Оскільки фінансовий результат підприємства характеризується системою взаємопов'язаних звітних показників, то процесі факторного аналізу використовуються показники валовий прибуток, прибуток від продажів, прибуток до оподаткування, чистий прибуток. Завдяки факторному аналізу фінансовий результат підприємства може бути розглянутий детально, ґрунтуючись на змістовній структурі доходів та витрат. Таким чином, дає факторний аналіз фінансових результатів, дає узагальнену картину впливу фінансових результатів різних видів діяльності на його кінцевий результат.

2.2. Організація та методика проведення аудиту фінансових результатів ПрАТ «ОБОЛОНЬ»

Попередній етап проведення аудиторської перевірки можна охарактеризувати як попередній з того що група аудиторів проводитиме перевірку у організації. Планування є важливим як з боку того, що необхідно спочатку визначити та координувати певне коло питань з клієнтом, так і з боку того, що сама команда аудиторів, які проводитимуть аудит, має бути достатньо компетентною у питаннях, що стосуються особливості господарської та облікової діяльності компанії .

Планування аудиторської перевірки полягає у виборі її тактики та стратегії, а також у визначенні методів та процедур, які дозволяють найбільш ефективно та якісно досягти поставленої мети – підтвердження достовірності відображення та обліку фінансових результатів. Основні правила та рекомендації щодо планування аудиторської перевірки наведені у Міжнародному стандарті аудиту 300 «Планування». [11]

На даному етапі проведення аудиту розробляється загальна стратегія аудиторської перевірки та складається чіткий план аудиту. Варто зазначити, що адекватне планування служить тому, щоб допомагати при аудиті фінансової звітності у дослідженні найважливіших розділів аудиту, у виявленні потенційних проблем та їх вирішенні, у вірній організації та управлінні процесу аудиторської перевірки. Більше того, планування також важливо для відбору членів аудиторської групи, які мають досвід і належний рівень компетентності, і для полегшення процесу керівництва, контролю та регулювання роботи цих членів з метою зростання ефективності аудиту (рис. 2.5).

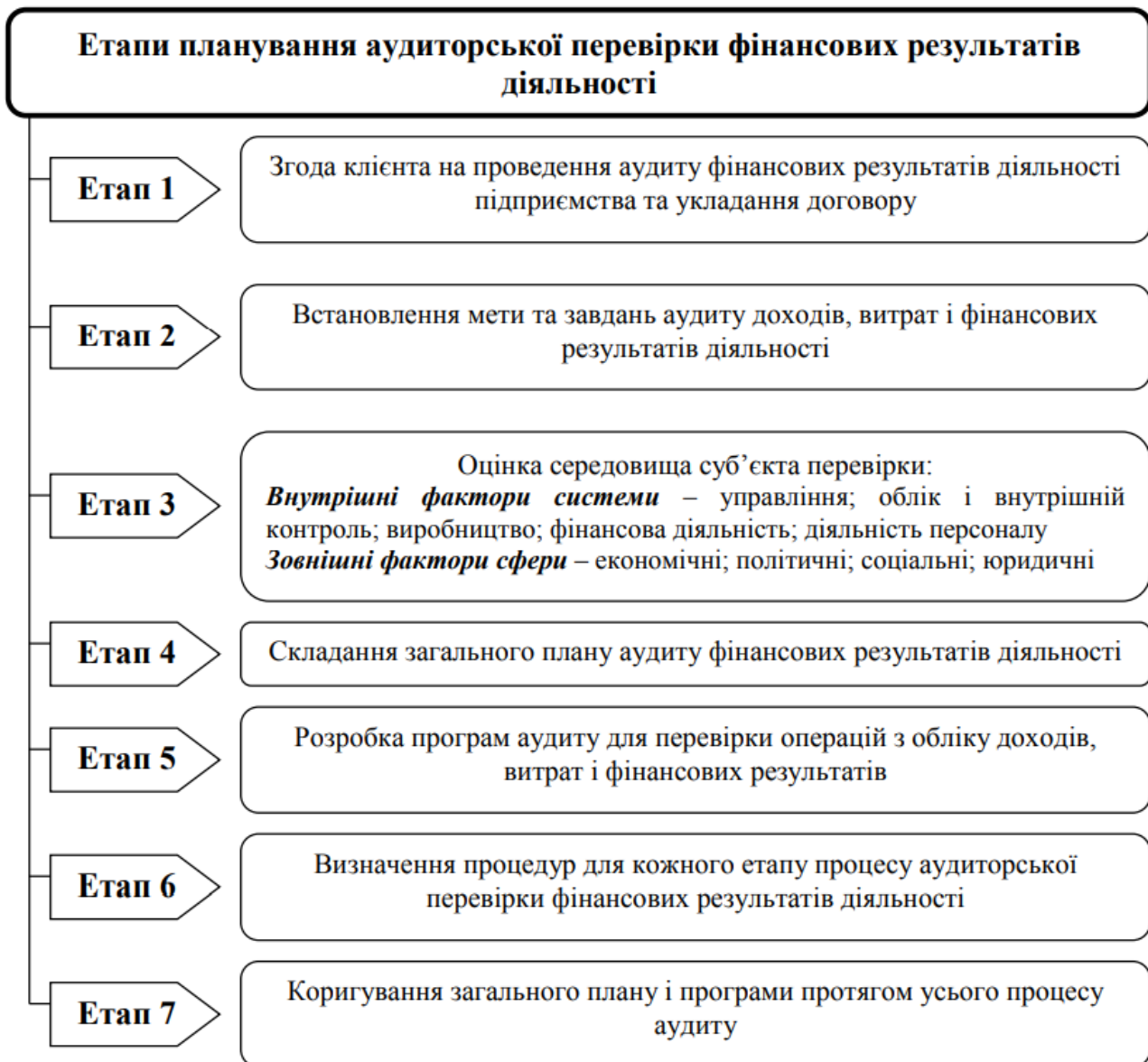

Рис 2.5. Етапи планування аудиту фінансових результатів

Також при плануванні аудиторської перевірки необхідно керуватися міжнародним стандартом аудиту 315 «Виявлення та оцінювання ризику суттєвого спотворення фінансової звітності в ході отримання розуміння діяльності та середовища, в якому діє організація, яка розглядає обов'язки аудитора виявити та оцінити ті ризики, які здатні суттєво спотворити фінансові результати, за рахунок повного дослідження діяльності організації та середовища її функціонування, включаючи внутрішні контролю. [12]

Однак спочатку потрібно розібратися з тим, як виявляти аудиторські ризики і як ці ризики оцінювати. Аудиторський ризик можна визначити, як ризик того, що аудитор становитиме свою професійну думку за наявності суттєвих спотворень у фінансовій звітності. Цей професійний ризик включає

два основні компоненти: ризик суттєвого спотворення та ризику невиявлення. Крім того, необхідно ознайомитися з детальною класифікацією аудиторських ризиків, яка представлена в таблиці 2.3, щоб точніше розділяти ті ризики, з якими можна зіткнутися під час проведення аудиторської перевірки.

Таблиця 2.3

Компоненти аудиторського ризику

Компонент аудиторського ризику	Визначення
Ризик суттєвого викривлення	Ризик того, що фінансова звітність можливо суттєво спотворена ще до початку аудиторської перевірки
У тому числі невід'ємний ризик	Схильність до передумови підготовки фінансової звітності спотворенню, яке може бути суттєвим саме по собі або в сукупності з іншими спотвореннями, при допущенні відсутності відповідних необхідних засобів внутрішнього контролю
ризик засобів внутрішнього контролю	Ризик того, що спотворення суттєвої фінансової звітності не буде своєчасно виявлено та виправлено системами внутрішнього контролю організації
Ризик невиявлення	Ризик того, що аудитор не зможе виявити спотворення, які є передумовою формування фінансової звітності, які можуть бути суттєвими або окремо, або разом з іншими спотвореннями
У тому числі ризик аналітичних процедур	Ризик того, що суттєве спотворення не буде знайдено аудитором під час проведення аналітичних процедур
ризик детальних тестів операцій та сальдо рахунків	Ризик того, що суттєве спотворення не буде виявлено аудитором під час проведення детальних тестів сальдо рахунків та операцій
ризик вибіркового методу	Ризик того, що суттєве спотворення не буде виявлено аудитором у вибраній сукупності, тоді як у генеральній сукупності рівень помилок буде неприпустимо великий

Джерело: складено автором самостійно

У рамках планування та проведення аудиторської перевірки фінансових результатів застосовується концепція суттєвості, яка регламентована міжнародним стандартом аудиту 320 «Суттєвість у плануванні та проведенні аудиту». Спотворення, включаючи нерозкриття інформації, прийнято вважати суттєвими, якщо вони окремо або в сукупності матимуть вплив на рішення користувачів, які приймаються на основі бухгалтерської фінансової звітності.

Вираз думки щодо суттєвості відбувається виходячи з фактичних обставин, і на них впливатиме характер та розмір спотворення. Крім того, судження про питання, які є важливими для користувачів звітності, базуються на розгляді інформаційних потреб даних користувачів.

Аудитору необхідно розглядати суттєвість як на рівні бухгалтерської фінансової звітності загалом, так і щодо груп однотипних операцій, залишків

за рахунками бухгалтерського обліку та ситуацій розкриття інформації.

На основному етапі аудиту фінансових результатів ПрАТ «ОБОЛОНЬ» перед аудитором стоїть мета одержати достатні та належні аудиторські докази в результаті проведення розроблених аудиторських процедур. При аудиті фінансових результатів на етапі планування весь процес аудиту буде поділено на 3 основні частини: аудит формування доходів та витрат за звичайними видами діяльності, аудит формування інших доходів та витрат, аудит формування чистого прибутку.

Таким чином, головне завдання аудитора полягає у визначенні доходів і витрат у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності за видами діяльності, що забезпечить підставу для подальшого аналізу роботи підприємства та прийняття обґрунтованих управлінських рішень. При цьому слід звертати особливу увагу на правильність розмежування понесених витрат відповідно до одержаних доходів, тобто встановити чи дотримується підприємство вимог П(С)БО 15 “Дохід” і П(С)БО 16 “Витрати” [45] щодо класифікації понесених витрат і одержання доходів за відповідними напрямками діяльності: звичайної та надзвичайних подій.

Важливим моментом проведення аудиту підприємства є перевірка достовірності та повноти формування фінансових результатів діяльності. Вона значно відрізняється від перевірки балансових статей активів і зобов’язань, використовуючи лише прийом документального контролю.

Серед основних напрямів дослідження порядку формування фінансових результатів діяльності слід виділяти наступні:

визначення зовнішніх обставин, під тиском яких не відображаються реальні результати фінансово-господарської діяльності; вивчення особистих мотивів, які спонукають посадових осіб впливати на достовірність інформації, що наводиться у фінансовій звітності; виявлення причин та мотивацій, які сприяють приховуванню фактів недостовірного відображення інформації про фінансові результати у звітності підприємства; виявлення способів приховування фактів про невідповідність реальних даних з фінансових результатів, наведених у звітності підприємства; визначення заходів, які

можуть сприяти достовірному відображенню результатів фінансово-господарської діяльності у фінансовій звітності [36, с. 15].

Враховуючи діюче законодавство, яке регламентує процес формування та використання фінансових результатів і особливості фінансово-господарської діяльності ПрАТ «ОБОЛОНЬ» пропонується таку перевірку здійснювати в залежності від видів діяльності підприємства: звичайної (основної, фінансової, інвестиційної) та надзвичайних подій.

Головним джерелом повної, правдивої та неупередженої інформації про доходи, витрати і фінансові результати (прибутки чи збитки) діяльності підприємства, за звітний період, є Звіт про фінансові результати.

Думка аудитора про достовірність або недостовірність даної форми звітності повинна базуватись, в першу чергу, на зібраних в ході перевірки підтвердженнях. При цьому збір і оцінку аудиторських підтверджень слід здійснювати на систематизованій основі, обґрунтовуючи впевненість аудитора щодо складеного висновку відносно достовірності та повноти формування фінансових результатів діяльності підприємства.

Метою перевірки Звіту про фінансові результати є надання аудитором висновку про те, чи відповідає даний документ в усіх суттєвих аспектах стандартам, які регламентують порядок підготовки і представлення фінансових звітів.

До найбільш вагомих завдань аудиторської перевірки показників Звіту про фінансові результати слід віднести наступні:

- по-перше, дослідження достовірності та відповідності показників Звіту про фінансові результати даним Головної книги та регістрів синтетичного і аналітичного обліку;
- по-друге, вивчення взаємоузгодженості показників Звіту про фінансові результати з даними інших форм звітності;
- по-третє, порівняння даних річного Звіту про фінансові результати з даними квартальних форм;
- по-четверте, оцінка впливу подій, що відбулися, на показники Звіту про фінансові результати.

Для вивчення даних Звіту про фінансові результати слід використовувати такі основні прийоми контролю: формальна перевірка, аналітична перевірка, арифметична перевірка, перевірка за сутністю.

Формальна перевірка полягає у візуальному дослідженні правильності записів усіх реквізитів звіту та виявленні наявності самостійних змін у встановленій формі, необумовлених виправлень, підчисток, наявності підписів. Під час загального огляду Звіту про фінансові результати аудитор повинен звернути увагу на заповнення його адресної частини [42]. Вид діяльності підприємства повинен відповідати його видам діяльності, які передбачено статутом чи установчим договором. У разі необхідності ліцензування даного виду діяльності обов'язковою є перевірка наявності у підприємства ліцензії та її строку дії. Слід пам'ятати, що запис у засновницьких документах про те, що підприємство може займатися іншими видами діяльності, не забороненими законодавством не дає підстав йому, створеному, наприклад, для виробництва продуктів харчування, займатися операціями з цінними паперами. Визначення виду діяльності суб'єкта господарювання є важливим критерієм для правильного розмежування доходів і витрат з основної, фінансової та інвестиційної діяльності.

При проведенні аналітичної перевірки показників Звіту про фінансові результати здійснюється їх оцінка за допомогою вивчення вірогідних залежностей між показниками з метою виявлення суттєвих відхилень, вивчення яких за допомогою глибинних та наскрізних тестів дає змогу встановити факти помилок та порушень, що призводять до перекручення звітних даних. Першочергово аудитору слід вивчати ті ділянки звіту, де аудиторський ризик є найбільшим, тобто можливість шахрайства чи наявність помилок в обліку, що є для даного клієнта найвірогіднішим. В залежності від цього аудитор може виділити ті операції, які потрібно перевірити більш ретельно, і ті, де можна покластися на інформацію клієнта.

За допомогою арифметичної перевірки визначається правильність підрахунків у Звітові про фінансові результати та виявляються відхилення, що приховані за неправильними арифметичними діями. Також потрібно

перевірити зіставлення та взаємозв'язок показників, їх відображення в Головній книзі, зведених регістрах синтетичного та аналітичного обліку, первинних документах.

У процесі перевірки та підтвердження достовірності інформації, яка наведена у Звіті про фінансові результати, в аудитора може виникнути три ситуації, коли:

- інформація, показана у звіт, відображає реальний результат фінансово- господарської діяльності підприємства;
- інформація у звіті викривлена навмисно, тобто через помилки в обліку, неправильне тлумачення законів, неправильну інтерпретацію господарських фактів та з інших причин;
- інформація у звіті викривлена через неправильне її відображення працівниками підприємства навмисно, тобто шляхом застосування дій, спеціально підготовлених для викривлення певної інформації.

Виходячи з наведених ситуацій, слід виділяти такі основні напрями емпіричного дослідження достовірності показників Звіту про фінансові результати, а саме:

- визначення зовнішніх обставин, пов'язаних з діяльністю підприємства, під тиском яких не відображаються реальні результати фінансово- господарської діяльності;
- вивчення особистих мотивів, які спонукають посадових осіб, причетних до фінансової та податкової звітності, впливати на достовірність інформації у цій звітності;
- виявлення причин, які сприяють приховуванню факти недостовірного
- відображення інформації про фінансові результати у фінансовій та податковій звітності;
- виявлення мотивів (психоаналітичних підходів), які здатні виправдати факт недостовірного відображення інформації про фінансові результати у фінансовій та податковій звітності;
- виявлення способів приховування фактів про недостовірність

реальних даних із фінансових результатів, наданих у фінансовій та податковій звітності;

- визначення заходів, які можуть сприяти більш достовірному відображенню результатів фінансово-господарської діяльності фінансовій та податковій звітності.

Для документального оформлення результатів вивчення Звіту про фінансові результати рекомендується використовувати низку аналітичних таблиць, які можуть бути оформлені як робочі документи аудитора.

Отже, запропоновані елементи методики аудиту фінансових результатів діяльності підприємства сприятимуть зменшенню аудиторського ризику; підвищенню ефективності роботи аудитора; чіткому формулюванню проблем, які мають місце в обліку; дадуть можливість прийняти обґрунтований та неупереджений висновок щодо показників фінансового-господарської діяльності суб'єкта перевірки.

РОЗДІЛ III. УДОСКОНАЛЕННЯ АУДИТУ ТА АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАТ «ОБОЛОНЬ»

Для успішного функціонування окремої компанії особлива увага приділяється визначенню напрямку розвитку на довгострокову та короткострокову перспективу. Побудова «механізму» досягнення поставленої мети реалізується з допомогою визначення фінансової політики. Фінансова політика дозволяє в короткі терміни або з мінімальними витратами досягти бажаного результату.

Фінансова політика полягає у правильному визначенні цілей, постановці завдань, вибору та використання методів їх досягнення, контролі та аналізі реалізації намічених цілей. Фінансова політика компанії спрямовано забезпечення фінансової стійкості.

Основа фінансової політики – правильне визначення єдиної концепції розвитку компанії у довгостроковій та в короткостроковій перспективі.

Розроблена фінансова політика компанії дозволяє не знижувати темпи розвитку особливо тоді, коли вичерпано очевидні резерви зростання. В умовах конкуренції на перше місце виходить саме та компанія, яка чітко позначить свою стратегію та мобілізує всі свої ресурси на досягнення поставлених стратегічних цілей. Фінансова політика дозволяє в короткі терміни або з мінімальними витратами досягти бажаного результату. Саме за допомогою фінансової політики визначається напрямок діяльності компанії.

Фінансова політика включає інвестиційні рішення та рішення фінансування.

Інвестиційні рішення пов'язані з утворенням та використанням активів компанії та відповідають на запитання «Куди вкласти?».

Рішення фінансування пов'язані з утворенням та використанням пасивів та відповідають на запитання «Де взяти кошти?» [48, с. 30].

Мета фінансової політики компанії зводиться до оптимізації рішень інвестування та фінансування.

Фінансова політика – це певний алгоритм дій задля досягнення

поставлених цілей компанії, що складається з послідовних етапів.

Перший етап – визначення оптимальної концепції управління фінансовими ресурсами компанії, яка забезпечувала б високу прибутковість та захист від підприємницького ризику.

Другий етап – визначення основних напрямів використання фінансових ресурсів на період (місяць, квартал, рік) та на перспективу.

Третій етап – реалізація дій задля досягнення поставленої мети.

Результат фінансової політики можливо оцінити ступенем досягнення поставлених цілей і знаходить своє відображення у бухгалтерській фінансовій звітності компанії, яка відображає її майновий та фінансовий стан [48, с. 45].

Фінансова стратегія як частина фінансової політики компанії та її загальної економічної стратегії охоплює діяльність компанії щонайменше за один рік і визначається на підставі проведеного економічного аналізу фінансово-господарської діяльності компанії. Результати економічного аналізу показують фінансово-економічну стабільність чи нестабільність функціонування компанії.

Фінансова політика ПрАТ «ОБОЛОНЬ» в обов'язковому порядку має відповідати загальній стратегії компанії, бути адекватною її цілям та завданням.

Фінансова політика управління фінансовими результатами компанії має на увазі такий вплив на її фінансово-господарську діяльність, які в результаті призвели до підвищення доходів і зниження витрат.

Система управління доходами та витратами компанії представлена на рис. 3.1.

Рисунок 3.1. Структура управління доходами та витратами компанії [49, с. 237]

Критерієм ефективного управління доходами та витратами є оптимізація їх сум, які б забезпечували темпи розвитку компанії. Іншими словами, це вміння оптимізації ресурсів та максимізація їхньої віддачі.

Бюджет – це план доходів і витрат, що у вартісному і кількісному величинах. Завдяки такому звіту керівництво компанії встановлює очікувані рівні економічних показників, своєчасно контролює їх виконання у процесі діяльності, а також отримує достовірну інформацію про відхилення від плану щодо різних статей доходів та витрат. Процес планування є однією з функцій управління фінансовим результатом компанії і є певною низкою дій на майбутнє.

Для управління доходами та витратами ПрАТ «ОБОЛОНЬ» з позиції забезпечення покриття всіх поточних витрат, пов'язаних із фінансово-господарської діяльністю підприємства, і максимізація суми її прибутку підлягають критиці, оскільки максимізація прибутку як мету управління доходами і витратами може співпадати із загальними стратегічними цілями розвитку підприємства. Наприклад, якщо компанія вийде на нові ринки, то в такій ситуації максимізація прибутку та різке скорочення витрат є малоймовірним.

Тому для побудови системи формування фінансових результатів ПрАТ «ОБОЛОНЬ» пропонується управління центрами відповідальності за принципом визначення зон відповідальності в організаційній структурі

компанії – центр доходів, центр витрат, центр інвестування.

Центр доходів є відповідальним за доходи, які приносить діяльність ПрАТ «ОБОЛОНЬ». Цей напрямок реалізує відділ продажів у компанії.

Центр витрат відповідає лише за вироблені витрати для діяльності компанії. Цей напрямок реалізує відділ закупівель. Саме центр витрат одна із основних джерел інформації під час складання витрат, оскільки вони визначають витратну частину.

Центр інвестування відповідає і за доходи, і за витрати, і за ухвалення рішення щодо капіталовкладень, тобто впливати на розмір інвестицій. Цей напрямок реалізує економічний відділ.

Оскільки ПрАТ «ОБОЛОНЬ» є суб'єктом великого підприємництва, центри відповідальності можна розподілити серед ключового персоналу підприємства. Збудована організаційна структура забезпечить керівника інформацією, хто і за що несе відповідальність у компанії.

Фінансове керівництво компанії нехтує тим фактом, що прогнозування, яке визначає стратегію компанії над ринком, є основою перспективного планування. Проблема фінансового планування у відсутності організації самого планування ПрАТ «ОБОЛОНЬ». Тому шляхом об'єднання зусиль усіх центрів фінансової відповідальності на досягнення кінцевого кількісного фінансового результату доцільно запровадити відповідні зміни у процес планування на основі складання бюджету доходів та видатків.

З метою вдосконалення фінансової політики також доцільно здійснювати внутрішній аудит та контроль процесу формування фінансових результатів та заборгованостей організації.

Як розвиток запропонованих у попередньому розділі магістерської роботи методів удосконалення фінансової політики підприємства ПрАТ «ОБОЛОНЬ» можна запропонувати внесення коригувань до методу калькулювання собівартості, що застосовується зараз, за фактично виробленими витратами без розподілу за видами послуг, що здійснюються.

Надання послуг аналогічно до випуску продукції передбачає відповідне ресурсне забезпечення. Це забезпечення пов'язане з використанням сировини,

матеріалів, енергії, виплатою заробітної плати працівникам, відрахуваннями на обов'язкове соціальне та пенсійне страхування працівників, нарахуванням амортизації та інших необхідних життєдіяльності підприємства витрат. Однак, для виконання робіт та надання послуг провідним елементом виступають витрати на оплату праці та інші витрати, пов'язані з витратами на персонал, а також послуги сторонніх організацій.

Не завжди просте скорочення витрат сприяє досягненню необхідного ефекту. Найбільш яскравим прикладом є те, що економія на вартості матеріальних ресурсів часто відбувається на шкоду якості виробів, особливо для продукції, що підлягає сертифікації. Аналогічні проблеми можуть і з іншими видами витрат, особливо пов'язані з людським чинником – кваліфікаційними характеристиками виробничого і управлінського персоналу, ступенем автоматизації виробничих процесів, умовами праці, використанням інноваційних розробок.

У зв'язку з цим коректніше говорити не про зниження або економію витрат, а про їх оптимізацію. Для підвищення ефективності управління витратами необхідно вибирати найбільш прийнятний з декількох варіантів, для чого потрібно проаналізувати переваги і недоліки кожного з них на відповідних прогностичних показниках.

Для управління собівартістю першому етапі необхідно вибрати метод обліку витрат. Метод обліку витрат – це сукупність способів з обліку та систематизації в облікових регістрах даних про витрати на виробництво товарів, робіт, послуг та обчислення її собівартості. Метод обліку витрат підбирається окремою компанією самостійно, оскільки багато в чому залежить від специфіки діяльності, номенклатури та асортименту продукції, технології та тривалості виробничого процесу, забезпеченості необхідним обладнанням та кадрами.

При виборі методу ставиться мета калькулювання собівартості – або витрати розподіляються за видами послуг, або взагалі не розподіляються. Будь-який метод обліку витрат позначиться фінансовому результаті діяльності підприємства. У силах кожної компанії визначити напрямок цього

впливу за допомогою правильного вибору методу обліку витрат.

В українській практиці найбільш поширені в залежності від оперативності обліку та контролю витрат метод фактичної собівартості та нормативний метод, залежно від повноти обліку, метод повної собівартості та метод «дірект-костинг».

Метод повної собівартості передбачає рівномірне віднесення всіх витрат за реалізовану продукцію та її залишків. Повна собівартість – це сукупність всіх витрат як у виробництво, і на реалізацію.

Метод «дірект-костинг» або метод скороченої собівартості передбачає поділ витрат на постійні та змінні. Він полягає у тому, що собівартість визначається змінними витратами, а постійні збираються на рахунку загальногосподарських витрат і безпосередньо списуються на рахунки фінансових результатів як витрати періоду. Тобто постійні витрати визнаються збитками та списуються у повному обсязі. Собівартість готової продукції та її залишків на складі на початок та кінець звітного періоду розраховується за змінними витратами. При цьому витрати на збут та адміністративні витрати у виробничу собівартість не включаються.

Списання витрат періоду без розподілу за калькуляційними об'єктами сприяє зниженню прибутку з метою бухгалтерського обліку та формування звітності, що може бути розглянуто податковими органами як необґрунтоване заниження оподаткованого прибутку.

Метод «дірект-костинг» дозволяє керувати собівартістю шляхом своєчасного виявлення продукції, робіт, послуг із більшою рентабельністю з метою збільшення її обсягів та проведення ефективної політики цін. Метод повної собівартості можливості такого аналізу не дозволяє, оскільки до складу собівартості входять змінні витрати, грошова величина яких відома лише наприкінці звітного періоду. Метод повної собівартості особливо важливий з метою визначення фінансових результатів компанії для оцінки доцільності виробництва нових видів продукції, так як відображає всі витрати на одиницю товарів, робіт, послуг. У свою чергу, при використанні методу «дірект-костинг» можна зменшити податок на прибуток. Однак при використанні

цього методу значно завищується собівартість реалізованої продукції, оскільки змінні витрати повністю ставляться на фінансові результати, але це призводить до зменшення прибутку, прибуток і показників рентабельності.

Інша найбільш поширена у фінансовому та управлінському обліку класифікація – облік за фактичними чи нормативними витратами. Метод обліку фактичних витрат – це повний документально підтверджений облік усіх витрат, який спрямований на виявлення фактичної собівартості товарів, робіт, послуг через систематизацію всіх витрат на її виробництво. Фактична собівартість визначається кількістю та ціною використаних ресурсів.

Нормативний метод обліку витрат полягає у попередньому складанні нормативної (планової) калькуляції собівартості по кожному виробу на основі норм та кошторисів, що діють у компанії або на федеральному (галузевому) рівні. Він спрямований на виявлення та відображення фактичної собівартості продукції через розрахунок відхилень від норм. Відхиленням у цьому випадку визнається різниця між фактичними та нормативними витратами, яка може бути як позитивною, так і негативною.

Застосування нормативного методу обліку витрат передбачає три етапи. Перший – підготовчий етап, під час якого розробляється технологічний процес, проводиться нормування всіх видів витрат (матеріальних, трудових, енергетичних та інших ресурсів), складається нормативна калькуляція. Другий – виробничий, під час якого враховуються зміни і виявляються відхилення від норм. Третій – заключний, на етапі якого відбувається розрахунок фактичної собівартості, облік та аналіз відхилень від норм. Фактична собівартість з метою застосування нормативного методу обліку витрат розраховується як сума нормативної калькуляції, зміни норм (коригування) та відхилення від норм.

Застосування нормативного методу призводить до більшого прибутку, ніж застосування методу фактичного обліку витрат. Причини таких фінансових результатів у тому, що вся величина відхилень списується на фінансові результати, тобто входить у собівартість продукції. Чим більша фактична собівартість відрізняється від нормативної і що більше залишків

готової продукції складі, то більше вписуватиметься величина прибутку, обчисленої двома різними методами. Якщо фактична собівартість нижча за нормативну, тобто у разі економії фактичних витрат над плановими, прибуток від реалізації при нормативному методі буде більшим, ніж при використанні методу фактичного обліку витрат, і навпаки.

Нормативний метод обліку витрат визнається найпрогресивнішим. Він забезпечує контроль за фактичними витратами на виробництво товарів, робіт, послуг шляхом виявлення їх відхилень від нормативних. При фактичному методі обліку витрат відсутні причини виявлення непродуктивних витрат, що призводить до включення до складу собівартості «випадкових» витрат. Головною особливістю нормативного методу обліку витрат є те, що він дозволяє визначити орієнтовну собівартість на одиницю товарів, робіт, послуг, а це, у свою чергу, забезпечує своєчасне управління ціноутворенням та визначення співвідношення оптимального обсягу та ціни. Підсумки розрахунків витрат за фактичного методу обліку витрат відомі по закінченні виробництва товарів, робіт, послуг. Така низька оперативність унеможливорює екстрене вирішення проблеми.

Фактичний метод обліку витрат найкорисніший у галузях, що характеризуються постійно високими обсягами витрат. За такого методу обліку витрат фактична собівартість розраховується з абсолютною точністю. Нормативний метод для таких галузей не підходить, тому що всі накладні витрати розглядаються як постійні та списуються до складу витрат та не розподіляються пропорційно між продукцією.

Для складання фінансової та податкової звітності рекомендується застосування методу повної собівартості як найбільш відповідного вимог нормативних документів. Застосування методу «дірект-костинг» найбільше підходить для цілей управлінського обліку та внутрішньо фірмового аналізу, у тому числі при виборі варіантів для планування найбільш рентабельних видів продукції. Метод розрахунку собівартості за фактичними витратами є найпростішим у розрахунках, але не відображає динаміки змін структури витрат. Нормативний метод вимагає додаткового документального та

інформаційного забезпечення, при цьому за рахунок порівняння фактичної собівартості з нормативною значно підвищується порівняльно-аналітичний аспект, що дозволяє своєчасно реагувати на відхилення, що виникають.

Ухвалення рішень з метою управління собівартістю як елементом системи управління фінансовими результатами неможливе без управлінського обліку, головним завданням якого є забезпечення повноцінною та оперативною інформацією.

Для сфери послуг та продукції ПрАТ «ОБОЛОНЬ» вибір оптимального методу має спиратися найбільш істотні аспекти, формують собівартість: Витрати оплати праці, підвищення кваліфікації, послуги сторонніх організацій. Введення більш детальної класифікації та відповідного аналітичного обліку в розрізі різних видів послуг, що надаються організацією, дозволить поєднувати елементи управлінського та фінансового обліку для підвищення ефективності управління фінансовими результатами.

Формування фінансових результатів відображається у бюджеті доходів та витрат компанії. Головною метою його складання є керування фінансовим результатом. У бюджеті зазначаються доходи, витрати та прибуток (збиток) підприємства за певний період.

За основу бюджету доходів та видатків взято звіт про фінансові результати. Виходячи з викладеного бюджету доходів і витрат, автор пропонує удосконалити форму звіту про фінансові результати з метою аналітики та планування доходів та витрат компанії.

Удосконалена форма звіту про фінансові результати представлена у таблиці 3.2.

Дані звіту можуть заповнювати центри фінансової відповідальності, які відповідають за облік доходів та витрат. Аналіз бюджету доходів і видатків здійснюється центром інвестування, відповідальний ефективність всіх заходів, вкладених у зростання прибутків і зменшення зобов'язань.

Складання такого бюджету рекомендується проводити щомісяця або щокварталу для своєчасного контролю за фінансовими результатами та усунення виявлених порушень, зумовлених факторами зовнішнього

(наприклад, зміною законодавства) або внутрішнього середовища (наприклад, плинність кадрів).

Таблиця 3.2.

Удосконалена форма звіту про фінансові результати

Найменування показника	Планові показники на місяць (квартал)	Фактичні показники за місяць (квартал)	Відхилення від плану	Прогнозні показники на місяць (квартал)
Виручка, всього				
в т.ч. в продажу пива та алкогольних напоїв				
від мінеральної води				
від інших послуг				
Собівартість продажів, всього				
в т.ч. матеріальні витрати				
витрати на оплату праці				
відрахування на соціальні потреби,				
Амортизація				
інші витрати за видами (окремим рядком враховувати витрати на рекламу, на підвищення кваліфікації, на програмне забезпечення та інтернет)				
у разі потреби витрати розподіляти за видами виручки				
Адміністративні витрати, включаючи розподіл за видами доходів				
Прибуток (збиток) від продажу				
Інші доходи та витрати (окремо виділяти відсотки по кредитах)				
Прибуток (збиток) від іншої діяльності				
Прибуток (збиток) до оподаткування				
чистий прибуток (збиток)				

Розроблена форма звіту про фінансові результати дозволяє деталізувати доходи та витрати у розрізі складових їх елементів. Завдяки такій деталізації у компанії з'явиться можливість планувати та визначати фактичні величини для кожної статті доходів та витрат на певний період часу.

А це, у свою чергу, дозволить виявити такі статті витрат, які мають резерви економії, а отже, впливати на які є доцільним з метою управління фінансовими результатами. Крім цього, розроблена форма звіту про фінансові результати дозволяє виявити розбіжності між плановими та фактичними показниками, своєчасно усунути виявлені порушення та скласти прогностні показники на майбутній період для пошуку ефективної комбінації виручки та витрат.

Для вдосконалення обліку, аудиту та аналізу фінансових результатів ПрАТ «ОБОЛОНЬ» додамо у форму звіту про фінансові результати нові показники – EBIT та EBITDA.

У фінансистів є багато вузькоспеціальних термінів, незрозумілих непосвяченим. Наприклад, показник EBITDA. Це англійська аббревіатура, яка розшифровується як прибуток до сплати відсотків, податків та амортизації.

Спочатку термін з'явився у 1980-х роках. Його використали для аналізу можливості компанії погашати свої боргові зобов'язання. Нині цей показник цікавить широке коло осіб – від вищого керівництва до лінійних працівників, які цікавляться результатами діяльності підприємства. Потенційні інвестори за допомогою EBITDA оцінюють інвестиційну привабливість компанії та прогнозують свої доходи від вкладення в її цінні папери.

Також показник EBITDA використовують для порівняльного аналізу компаній-конкурентів, які працюють у галузі. На його основі оцінюють платоспроможність організацій та ймовірність повного та своєчасного погашення їх боргових зобов'язань.

EBITDA застосовується при ухваленні рішення про поглинання компанії або надання їй кредиту. За допомогою цього показника зручно аналізувати доцільність зміни власника організації та можливість зниження процентної ставки за банківськими кредитами.

Головний плюс EBITDA – швидкість та легкість розрахунку показника.

Важливо розуміти, що EBITDA відображає доходи компанії до вирахування всіх обов'язкових витрат. Тому за цим показником не можна оцінювати чистий фінансовий результат роботи компанії та її рентабельність.

EBITDA говорить швидше про ефективність основного виду діяльності організації, її здатність генерувати прибуток.

Цей показник зручно застосовувати для експрес-аналізу звітності організації. У жодному зі стандартів бухгалтерського обліку цей термін не згадується, тому і поняття EBITDA, і формула розрахунку мають рекомендаційний, а не обов'язковий характер.

Крім EBITDA, у багатьох компаніях розраховується показник EBIT

- прибуток до відрахування відсотків та податків. EBIT відрізняється від EBITDA на суму нарахованих амортизаційних відрахувань за об'єктами основних засобів та нематеріальних активів.

Інша причина популярності показника EBITDA полягає у тому, що він не враховує витрати на амортизацію. Усі організації мають нараховувати амортизацію на об'єкти основних засобів відповідно до вимог бухгалтерського обліку. Законодавством передбачено різні способи списання первісної вартості майна на собівартість продукції. Наприклад, якщо організація застосовує лінійний метод, то ціна буде списуватися рівномірно однаковими частинами.

Так, якщо компанія поставила на баланс автотранспортний засіб за первісною вартістю 400 тис. грн, то при використанні лінійного способу нарахування амортизації щорічно протягом чотирьох років у складі витрат компанії враховуватиметься 100 тис. грн. Але за фактом компанія ці витрати не нестиме, отже, її реальний прибуток буде більшим за значення, відображене в бухгалтерській звітності. Тому фінансисти називають амортизацію «паперовою витратою»: вона відбивається лише на папері. Тому за допомогою показника EBITDA можна оцінити реальну операційну рентабельність компанії.

Тому автором було вирішено, для вдосконалення обліку, аудиту та аналізу фінансових результатів ПрАТ «ОБОЛОНЬ» додати у форму звіту про фінансові результати нові показники – EBIT та EBITDA.

Також, EBITDA зручно використовувати для аналізу та прогнозування розвитку компанії в короткостроковій перспективі. Якщо потрібно оцінити

інвестиційну привабливість і потенціал організацій більш тривалий період, то на нього орієнтуватися не варто, тому що EBITDA не враховує витрати на амортизацію активів. Тому вважаємо, що це допоможе не тільки вдосконалити аналіз та аудит фінансових результатів ПрАТ «ОБОЛОНЬ», а й проаналізувати інші статті фінансової звітності підприємства.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного автором у першому розділі дослідження різних підходів до визначення та порядку формування фінансових результатів діяльності комерційних організацій можна зробити такі висновки:

- фінансовий результат у науковій літературі розглядається як узагальнюючий показник ефективності діяльності економічного суб'єкта, але різні автори інтерпретують його залежно від цілей досліджень та спрямованості практичного застосування теоретичних положень;
- основні методологічні засади формування фінансових результатів та складання уніфікованих форм звітності з метою бухгалтерського обліку та оподаткування викладаються у таких нормативних документах, як Податковий кодекс, Положення з бухгалтерського обліку "Доходи організації" та "Витрати організації", і ідентифікуються строго за звітними періодами;
- пріоритетним принципом для розрахунку прибутку (збитку) як у бухгалтерському, так і в податковому обліку є застосування методу нарахування для відображення доходів і витрат, які визнаються в тому звітному періоді, в якому фактично були здійснені, незалежно від оплати;
- для формування достовірного фінансового результату звітного періоду при складанні податкових декларацій та фінансової звітності необхідно також дотримуватись вимоги про відповідність вироблених витрат отриманим доходам;
- незважаючи на суттєвий збіг принципів та методів, що застосовуються для бухгалтерського обліку та оподаткування, існують певні відмінності у класифікації доходів та витрат та вимог до їх визнання, що виявляється у необхідності під час складання бухгалтерської звітності проводити коригування чистий прибуток залежно від величини фактично сплаченого прибутку;

- при порівнянні українських та міжнародних стандартів не спостерігаються значні відмінності в принципах визнання виручки та відповідних витрат;
- аналіз фінансових результатів проводиться за загальноприйнятими методами, в основу яких покладено форму «Звіту про фінансові результати», що, з одного боку, обмежує рамки досліджень, але з іншого боку, дозволяє отримувати порівняні дані для проведення статистичного спостереження та узагальнення інформації за галузевою та територіальною ознаками.

Проведено аналіз «Звіту про фінансові результати» досліджуваної організації ПрАТ «ОБОЛОНЬ», виявлено, що багато основних економічних показників мають негативні значення, що констатують збитковість даної компанії.

У третьому розділі проаналізовано прикладні аспекти діяльності організації, запропоновано напрями вдосконалення аудиту та аналізу фінансових результатів. Вони пов'язані з впровадженням елементів бюджетування, створенням центрів відповідальності з управління доходами, витратами та інвестуванням, запровадженням рахунків, що сприяють рівномірному розподілу доходів та витрат за звітними періодами, а також виявлення їх взаємозв'язку. Розроблено вдосконалену форму «Звіту про фінансові результати», яка дозволяє деталізувати доходи та витрати в розрізі складових їх елементів за кожною групою послуг та підвищувати якість і достовірність звітних показників. Також було запропоновано додати показники ЕВІТ та ЕВІТДА для вдосконалення аналізу та аудиту фінансових результатів ПрАТ «ОБОЛОНЬ».

Таким чином, сформульовані на початку дослідження цілі та завдання даної дипломної роботи повністю виконані. Автором розроблено положення наукової новизни, що мають теоретичну та практичну значимість.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Хікс Д.Р. Вартість та капітал. М: Прогрес, 1993. 487
2. Пачолі Л. Трактат про рахунки та записи. М.: Фінанси та статистика, 2001. 368 с.
3. Соколов Я.В. Основи теорії бухгалтерського обліку. М.: Фінанси та статистика, 2003. 496 с.
4. Соколов Я.В., Соколов В.Я. Історія бухгалтерського обліку. М: Магістр, 2011. 287 с.
5. Рувер Р. Як виникла подвійна бухгалтерія. М.: Госфініздат, 1958. 68с.
6. Кутер М.І. З розвитку подвійної бухгалтерії: Баланс рахунки. Подвійний запис та дуальні рахунки. Баланс фінансових результатів Баланс бухгалтерських рахунків// Інноваційний розвиток економіки. 2013. № 2. С. 75-84.
7. Булавіна Л.М. Фінансові результати: бухгалтерський та податковий облік. М.: Фінанси та статистика, 2006. 316 с
8. Сміт А. Дослідження про природу та причини багатства народів (окремі глави). Петрозаводськ: Петроком, 1993. 320 с.
9. Соколов Я.В. Три парадигми подвійної бухгалтерії// Бухгалтерський облік. 2005. № 15. С. 49-53.
10. Зімакова Л.А. Формування облікових систем на основі міжнародних моделей фінансового обліку та контролю: концепція, теорія та практика – 2009. 400 с.
11. Ткач В.І. Міжнародний облік. Р. н/Д.: РДСУ, 2008. 244 с.
12. Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку (дослідження підприємницького прибутку, капіталу, кредиту, відсотка та циклу кон'юнктури). М: Прогрес, 1982. 455 с.
13. Fisher I. The nature of capital and income. New York: Macmillan, 1930.
14. Лупікова О.В. Історія бухгалтерського обліку. М: КноРус, 2007.
15. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 "Дохід", затвердженом наказом Міністерства України від 29.11.1999 р. № 290 URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>

16. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати", затверджене наказом Мінфіну України від 31.12.1999 р. № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>

17. Наказ Мінфіну України від 30.11.1999 р. № 29 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text>

18. Наказ Мінфіну від 29.12.2000 р. № 356 “Про затвердження Методичних рекомендацій щодо застосування регістрів бухгалтерського обліку” URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0422201-03#Text>

19. Фінансовий аналіз: навч. посібник / За заг. ред. Школьник І.О.

20. [І.О. Школьник, І.М. Боярко, О.В. Дейнека та інші]. К.: «Центр учбової літератури», 2016. 368 с.

21. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності : Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13>

22. Методичні рекомендації з перевірки порівнянності показників фінансової звітності: наказ Міністерства фінансів України № 476 від 11.04.2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0476201-13#Text>

23. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 (МСБО 1) Подання фінансової звітності : URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013#Text

24. Михайловина С.О. Особливості складання звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід) у сільськогосподарських підприємствах. URL: <http://lib.udau.edu.ua/bitstream/123456789/757/1/2015.pdf>

25. Лугуєва Р. Г. Роль та функції прибутку як найважливішої категорії ринкових відносин. Актуальні питання сучасної економіки. 2014. №1. С. 11 – 124.

26. Зудова І.Ю., Стась О.Г. Сутність та значення фінансових показників в системі функціонування підприємства. Молодий вчений. 2017. № 10. С. 893-897.

27. Назаренко О. В., Лукаш Р. В. Фінансові результати: сутність та

особливості організації бухгалтерського обліку. Інвестиції: практика та досвід. 2018. № 22. С. 19-25

28. Кутер М.І., Єшугова Б.С., Комкова Ж.Л., Шіхиді А.Г. Дослідження та розвиток теоретичних основ фінансового результату. Вектор науки. 2009. № 7 (10). С. 115-117.

29. 29. Хендріксен Е.С, Ван Бреда М.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: Пров. з англ. / За ред. проф. Я В. Соколова. М.: Фінанси та статистика, 2000. 576 с.

30. Андросова Т.В., Круглова О.А., Козуб В.О. Світовий та вітчизняний досвід визначення фінансового результату як об'єкта моніторингу на торговельному підприємстві. Проблеми економіки. 2014. № 3. С. 194–201.

31. Томчук О.Ф., Михальчишина Л.Г. Аналітичні можливості звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід). Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. № 22. URL: [http:// giobal- national.in.ua/issue-22-2018](http://giobal-national.in.ua/issue-22-2018)

32. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 Загальні вимоги до фінансової звітності : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.13 р. № 73 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

33. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності : Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13>

34. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291/ Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>

35. Шеверя Я.В., Ганусич В.О. Формування показників Звіту про фінансові результати (сукупні доходи) для управління: організаційно-методичні підходи. Інфраструктура ринку. 2017. Випуск 7. С. 404–411

36. Сайт ПрАТ «Оболонь». URL: <https://obolon.ua/ua>

37. Звіт про управління ПрАТ «Оболонь». URL: <https://obolon.ua/files/shareholders/023296c9f6e17ab3ae1c5e864b801653.pdf>

38. Річна інформація емітента цінних паперів (річний звіт) за 2020 рік. Сайт ПрАТ«Оболонь». URL: <https://obolon.ua/files/shareholders/379a0cab5dab407e92ebc5ead8be2d5b.pdf>

39. Шеверя Я.В., Ганусич В.О. Формування показників Звіту про фінансові результати (сукупні доходи) для управління: організаційно-методичні підходи. Інфраструктура ринку. 2017. Випуск 7. С. 404–411

40. Стаднюк Т. Особливості методики аналізу фінансових результатів діяльності підприємств. Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2016. № 1. С. 127–132.

41. Прокопенко Д.А. Порівняння звіту про фінансові результати за П(С)БО та НП(С)БО 1 Управління розвитком. 2014. № 15 (178). С. 149–150

42. Головіна В. А Факторний аналіз фінансових результатів як найважливіший інструмент управління організацією, його роль та значення. [Електронне джерело] ФДБОУ ВПО «Орлівський державний інститут економіки та торгівлі»// URL - <https://scienceforum.ru/2014/article/2014002411>

43. Чеботарьов С.В. Теорія та практика статичного та динамічного економічного факторного аналізу / С.В. Чоботарів // Системи управління та інформаційні технології: Міжвузівський зб. наук. праць. - Воронеж: Центрально-Чорноземне книжкове вид-во, 2014. - С. 68-73.

44. Чуєв, І.М. Комплексний економічний аналіз фінансово-господарської діяльності: Підручник для вузів/І.М. Чуїв. – К.: Дашков та К, 2016. – 384 с.

45. Когденко, В.Г. Економічний аналіз: Навчальний посібник/В.Г. Когденко. - М.: ЮНІТІ, 2015. - 392 з

46. 4. Трясціна Н.Ю. Трястін Н.А. Факторний аналіз фінансових результатів як інструмент керування організацією. [Електронний джерело] Московський економічний журнал // URL -<http://qje.su/otraslevaya-i-regionalnaya-organizatsiej/>

47. 3. Онопрієнко Ю. Г.. Облік та аналіз фінансових результатів на

підприємстві: навчальний посібник / Ю. Г. Онопрієнко, Е. Д. Натенадзе; ВолгДТУ. – Волгоград, 2017. – 72 с.

48. Абдукарімов І.Т. Аналіз фінансового стану та фінансових результатів підприємницьких структур: підручник / Абдукарімов І.Т., Беспалов М.В. - М.: ІНФРА-М, 2016. - 214 с.

49. Аскер П.Ф. Аналіз та діагностика фінансово-господарської діяльності організації: підручник / Аскеров П.Ф., Цветков І.А. - М.: ІНФРА-М, 2015. - 176 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

12

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2021 р.

Підприємство	ПРАТ "Оболонь"	Дата (рік, місяць, число)	2022 02 25
Територія	Київська	за ЄДРПОУ	05391057
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОАТУУ	8038000000
Вид економічної діяльності		за КОПФГ	
Середня кількість працівників ¹		за КВЕД	11.05: 11.01: 11.08
Адреса, телефон	м. Київ, вул. Богатирська, 3		
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знаку (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)			
Складено (зробити позначку «x» у відповідній клітинці):			
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку			
за міжнародними стандартами фінансової звітності			
Форма № 1 Код за ДКУД			1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	3 634	3 021
первісна вартість	1001	41 145	41 192
накопичена амортизація	1002	(37 511)	(38 171)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	9 324	46 748
Основні засоби	1010	3 974 114	3 741 276
первісна вартість	1011	10 634 750	10 598 816
знос	1012	(6 660 636)	(6 857 540)
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	70 912	71 117
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	14	14
Усього за розділом I	1095	4 057 998	3 882 176
II. Оборотні активи			
Заласи	1100	914 584	908 432
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	286 204	429 604
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	88 811	50 548
з бюджетом	1135	33 071	41 736
у тому числі з податку на прибуток	1136	3 228	3 228
інша поточна дебіторська заборгованість	1155	30 866	35 110
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1185	10 685	15 175
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	3 586	9 466
Усього за розділом II	1195	1 367 817	1 490 071
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	5 425 815	5 352 247

Продовження Додатку А

ПрАТ «ОБОЛОНЬ»
Фінансова звітність
31 грудня 2021 року

13

Капітал та зобов'язання	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	65 344	65 344
Капітал у дооцінках	1405	2 338 002	2 211 562
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(127 739)	(113 255)
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	1495	2 275 607	2 163 641
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	451 680	429 348
Довгострокові кредити банків	1510	609 731	677 838
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	1 061 391	1 107 186
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	326 115	802 113
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	861 136	116 751
товари, роботи, послуги	1615	718 433	798 660
розрахунками з бюджетом	1620	93 555	116 974
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	3 661	3 560
розрахунками з оплати праці	1630	65 420	17 184
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	175 626	168 474
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	1 876	1 876
Поточні забезпечення	1660	26 212	32 630
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	16 783	23 298
Усього за розділом III	1695	2 088 817	2 081 420
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	5 425 815	5 352 247

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2021 рік

Підприємство	ПрАТ "Оболонь" (найменування)	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
			2022	02	25
			05391057		
			Форма № 2		
		Код за ДКУД	1801003		

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5 909 426	5 464 827
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4 915 830)	(4 136 008)
Валовий:			
прибуток	2090	993 596	1 328 819
збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120	58 258	71 166
Адміністративні витрати	2130	(325 424)	(277 185)
Витрати на збут	2150	(674 532)	(614 887)
Інші операційні витрати	2190	(32 442)	(13 049)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
Прибуток	2190	19 456	494 864
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	170	154
Інші доходи	2240	31 132	15 776
Фінансові витрати	2250	(185 036)	(220 441)
Втрати від участі в капіталі	2255	-	(1 618)
Інші витрати	2270	-	(174 799)
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290		113 936
збиток	2295	(134 278)	
Дохід (Витрати) з податку на прибуток	2300	22 312	(37 138)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350		76 798
збиток	2355	(111 966)	

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(111 966)	76 798

Продовження Додатку Б

ПрАТ «ОБОЛОНЬ»
Фінансова звітність
31 грудня 2021 року

15

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	3 151 170	2 388 740
Витрати на оплату праці	2505	563 515	542 647
Відрахування на соціальні заходи	2510	117 881	115 860
Амортизація	2515	339 699	330 498
Інші операційні витрати	2520	1 339 843	1 109 611
Разом	2550	5 511 888	4 487 356

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	325 127	325 127
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	325 127	325 127
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	(0,3444)	0,2362
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	(0,3444)	0,2362
Дивіденди на одну просту акцію, грн.	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

Булах І.

Бахов І.

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31 грудня 2020 р.

Форма № 1 Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	4 821	3 634
первісна вартість	1001	41 142	41 145
накопичена амортизація	1002	(36 321)	(37 511)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	17 027	9 324
Основні засоби	1010	4 167 692	3 974 114
первісна вартість	1011	10 551 958	10 634 750
знос	1012	(6 384 266)	(6 660 636)
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
Інші фінансові інвестиції	1035	109 951	70 912
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	-	-
Відстрочені податкові активи	1045	-	-
Інші необоротні активи	1090	14	14
Усього за розділом I	1095	4 299 505	4 057 998
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	645 202	914 584
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	256 562	286 204
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	42 351	88 811
з бюджетом	1135	23 106	33 071
у тому числі з податку на прибуток	1136	3 228	3 228
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	32 100	30 866
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	8 549	10 695
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	15 739	3 586
Усього за розділом II	1195	1 023 609	1 367 817
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	5 323 114	5 425 815

Продовження Додатку В

Капітал та зобов'язання	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований капітал	1400	65 344	65 344
Капітал у дооцінках	1405	2 468 621	2 338 002
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(335 156)	(127 739)
Неоплачений капітал	1425	-	-
Вилучений капітал	1430	-	-
Усього за розділом I	1495	2 198 809	2 275 607
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	414 522	451 660
Довгострокові кредити банків	1510	174 607	609 731
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Усього за розділом II	1595	589 129	1 061 391
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	202 811	326 115
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	1 124 396	661 136
товари, роботи, послуги	1615	906 076	718 433
розрахунками з бюджетом	1620	94 559	93 555
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	5 171	3 661
розрахунками з оплати праці	1630	48 171	65 420
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	107 419	175 626
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	1 876	1 876
Поточні забезпечення	1660	8 884	26 212
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	35 813	16 783
Усього за розділом III	1695	2 535 176	2 088 817
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	5 323 114	5 425 815

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2020 рік

Підприємство

ПРАТ "Оболонь"
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2021	02	25
05391057		

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	5 464 827	5 276 795
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4 136 008)	(4 215 809)
Валовий:			
прибуток	2090	1 328 819	1 060 986
збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120	71 166	72 875
Адміністративні витрати	2130	(277 185)	(257 241)
Витрати на збут	2150	(614 887)	(566 743)
Інші операційні витрати	2180	(13 049)	(9 919)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
Прибуток	2190	494 864	299 958
збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	154	273
Інші доходи	2240	15 776	(1 418)
Фінансові витрати	2250	(220 441)	(287 144)
Втрати від участі в капіталі	2255	(1 618)	39 058
Інші витрати	2270	(174 799)	174 077
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	113 936	224 804
збиток	2295		
Дохід (Витрати) з податку на прибуток	2300	(37 138)	65 347
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	76 798	290 151
збиток	2355		

Продовження Додатку Г

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-	-
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	76 798	290 151

Примітки на сторінках 41-49 та 45 в невід'язковій частині цієї фінансової звітності.

РАТ «ОБОЛОНЬ»

5

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	2 388 740	2 528 474
Витрати на оплату праці	2505	542 647	477 786
Відрахування на соціальні заходи	2510	115 860	101 284
Амортизація	2515	330 498	343 372
Інші операційні витрати	2520	1 109 611	1 069 534
Разом	2550	4 487 356	4 520 450

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	325 127	325 127
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	325 127	325 127
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,2362	0,8924
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,2362	0,8924
Дивіденди на одну просту акцію, грн.	2650	-	-

